ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ: 19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1891 — ΕΤΟΣ Η' — ΑΡΙΘ. 3

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10.
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Παρακαλοῦνται οἱ συνεχίσαντες καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν εἰς τὴν «Ἑβδομάδα» συνδρομήν των, νὰ ἐμβάσωσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἢ ὅσον τὸ ταχύτερον. Ἐστωσαν δὲ βέβαιοι ὅτι μεγάλην παρέχουσιν ὑπηρεσίαν ἀπαλλάσσοντες ἡμᾶς ἐπιμόχθων καὶ πολυεξόδων αἰτήσεων καὶ ἀλληλογραφιῶν.

*

Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ ἐμβάσωσιν εἴτε ὀφειλόμενας εἴτε ἐρξαμένας συνδρομάς, οἱ μὲν διὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀντιπροσωπεύοντος ἡμᾶς Τραπεζιτικοῦ καταστήματος τοῦ κ. Ι. Πεσμαζόγλου, οἱ δὲ διὰ τοῦ νέου ἡμῶν ἀντιπροσώπου κ. Πέτρου Ν. Γεωργιάδου βιβλιοπώλου — ἐκδότου ἐν Σμύρνῃ.

Οἱ ἀλλαχοῦ κ. κ. συνδρομηταὶ δύνανται νὰ ἐμβάσωσι τὰς συνδρομάς των διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν, χαρτονομισμάτων ἢ γραμματοσήμων παντὸς κράτους καὶ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν, οἱ δὲ ἐν Ῥωσίᾳ διὰ χαρτονομίσματος πέντε ρουβλίων, ἐνεσυστημένῃ ἐπιστολῇ.

*

Τέλος παρακαλοῦνται οἱ ἐγγράψαντες νέους συνδρομητὰς ἐν ταῖς εἰς αὐτοὺς σταλείσαις ἀγγελίαις νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς ταχέως.

Ἡ Διεύθυνσις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πόθος ποιητοῦ, ἱστορικὸν ἀνέκδοτον ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη

Τὰ διακόσια ἑκατόδραχμα, διήγημα ὑπὸ Λάμπρου Ἐνυέλη.

Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα? Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις. Ἀπὸ Κούτρας διὰ Τυρνάβου εἰς Τέμπη καὶ Λάρισσαν, ὑπὸ Γ. Φραγκούδη.

Παραμονὴ Χριστουγέννων. Ἔμμετρον διήγημα, ὑπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου, (τέλος).

Ἀφρικανικαὶ εἰκόνες: Καραβάνιον ἐν ὁδοιπορίᾳ ἐκ τῶν τοῦ Adolfe Belot. Μετάφρ. Κ.

Κλεοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη. (συνέχεια).

Εἰδήσεις περὶ Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά. —Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.

Ἐφημερίδες, Ἀνέκδοτα—Περίεργα—Ποικίλα.

Ἀπορίαι πρὸς λύσιν. Ἐκ τοῦ Γραμματοκιβωτίου τῆς «Ἑβδομάδος».

Ἰδιαίτερα Γράμματα.

Νέα βιβλία.

ΠΟΘΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

(Ἱστορικὸν ἀνέκδοτον)

Ἀφιερούται τῷ κ. Δημητρίῳ Κόκκῳ ποιητῇ.

Ἂν οἱ βίοι τῶν κοινῶν ἀνθρώπων δύνανται ἄριστα νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ δένδρα, ἀναλόγως πάντοτε τῶν καρπῶν, τῆς σκιᾶς ἢ καὶ τῆς ξυλείας των, οἱ βίοι τῶν ποιητῶν μόνον πρὸς ἄνθη δύνανται νὰ παραβληθῶσιν· ἄνθη ἐννοεῖται ἡμερόβια ἢ ἀμάραντα, μυρίπνοα ἢ στεῖρα, βαρύτιμα ἢ εὐτελῆ, πάντοτε ὅμως μὴ στερούμενα ἀκανθῶν, προωρισμένων ἢ ἑαυτὰ νὰ πληττωσιν ἢ . . . τοὺς ἄλλους.

Ἀλλὰ τῆς ῥοδῆς ἐκείνης, ἧς θαυμάζετε τὰ εὐώδη ἄνθη καὶ θησαυρίζετε τὸ ἄρωμα δὲν εἶνε μόνον ταῦτα τὰ ἄξια θαυμασμοῦ. Τίς οἶδε τί ἄλλο κρύπτει αὕτη, τίνας ἐλπίδας, τίνας μυστηριώδεις πρὸς τὴν Σελήνην ψιθυρισμούς, τίνας πρὸς τὴν ἑωθινὴν αὔραν ἐκμυστηρεύσεις, τίνας πόθους καὶ ὄνειρα.... Καὶ τίς οἶδεν, ἂν τὰ ἄνθη της ταῦτα, τὰ ἀόρατα, τὰ ἄγνωστα δὲν εἶνε ἀσυγκρίτως λαμπρότερα καὶ εὐωδέστερα ἐκείνων, ἅτινα θὰ ἐγείρωσιν αὔριον ὑπερήφανοι οἱ κλῶνές της!

*
* *

Ἕλλην ποιητὴς ἐπεσκέφθη πρό τινος τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ καρδία του, ἥτις τόσους εἶχε δι' αὐτὴν παλμοὺς καὶ πόνους αἰσθανθῇ, πρὸ τῆς θέας τῶν χαρίτων καὶ τῶν δεινῶν της ἐβυθίσθη εἰς διαρκῆ κατάνυξιν. Ἕλλην ποιητὴς ἐν τῇ βασιλευούσῃ καὶ τί, καὶ τί δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ; Ἡ εὔγλωττος Μοῦσα, ἥτις τοσάκις εἶχεν ἐνθουσιασθῇ καὶ ἐνθουσιάσῃ μόνον μὲ τὸ ὄνομά Της, ἐσίγησεν..... Ἐγένετο βωβή. Ἔστρεφε μόνον πέριξ τὸ βλέμμα, εἰς τὰ ἐρείπια τῆς δόξης, εἰς τοὺς κολοσσοὺς τῶν ἀναμνήσεων, εἰς τῆς φύσεως τὰ δῶρα, εἰς ὅ,τι καθιστᾷ τὴν Πόλιν ὄνειρον ποθητὸν παντὸς Ἕλληνος, καὶ ὅλη ἡ ποίησις ἐκείνη ἐπίεζε τοῦ ποιητοῦ τὸ στῆθος ἐμηδένιζε τοῦ ποιητοῦ τὴν δύναμιν καὶ εἰς ἕνα μόνον ἐξεχύνετο ὑπόκαρδιον στεναγμόν.

Αἴφνης ἡμέραν τινα, ἐνῷ ὁ ποιητὴς ἦτο βεβυθισμένος εἰς ρεμβασμούς, οὐχὶ τοὺς συνήθεις ἀλλὰ ἢ πικροτέρους τῆς ἀλόης ἢ γλυκυτέρους τῆς ἐλπίδος, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος τὸν προσκαλεῖ κατεσπευσμένως :

— Ποιητά, ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ γνωρίσῃ.

— Ἐμέ ; καὶ πρὸς τί ;

— Ἀλλά...

Καὶ τὸ ἀλλὰ ἐκεῖνο ἐσήμαινε : Τοιαύτη τιμὴ δὲν εἶνε συνήθης εἰς πολλούς... καὶ μάλιστα ποιητάς. Ἄλλοι τὴν ζηλεύουσι, τὴν ἐπιδιώκουσιν.

Ὁ ποιητὴς ὅμως ἐστάθη ἀμετάπειστος. Τί κοινὸν μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ ψάλτου τῆς πατρίδος καὶ ἑνὸς τῶν τυράννων της;

Μετά τινας ἡμέρας ἐν τούτοις ἡ πρόσκλησις ἐπανελήφθη μᾶλλον ἀπαιτητική. Ὁ πρεσβευτὴς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὸν ὑπουργὸν τοιαύτην χάριν, ὁ δὲ ποιητὴς δὲν ἤθελε νὰ ἀπειθήσῃ εἰς τὴν ἐπίμονον τοῦ πρεσβευτοῦ παράκλησιν.

Καὶ ὁ Ἕλλην ποιητὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν ὑπουργόν.

*
* *

Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἦτο συνήθης τις Τοῦρκος. Εἰς τὰς φλέβας του ἔρρεεν ἀλβανικὸν αἷμα, ἡ γλῶσσα του ὡμίλει τὴν ἑλληνικὴν ὅπως καὶ ἡ τοῦ ποιητοῦ, ἡ δὲ καρδία του πολλάκις εἶχε συγκινηθῇ μὲ τὰ ᾄσματα τοῦ ψάλτου, ὃν εἶχεν ἐνώπιόν του.

Ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος ὁ ποιητὴς ἤκουε τὸν πασσᾶν λέγοντα :

«Θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, ὅτι ἠξιώθην νὰ σᾶς γνωρίσω καὶ προσωπικῶς. Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καταλέγομαι μεταξὺ τῶν θερμοτέρων θαυμαστῶν σας· αἱ πλήρεις αἰσθήματος καὶ καρδίας ποιήσεις σας ὑπῆρξαν τροφὴ καὶ τρυφὴ δι' ἐμέ, καὶ τώρα δὲ πολλάκις, κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου, ὅταν ἀναγινώσκω τὰ ἔργα σας αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἀναγεννώμενον.»

Ὁ ποιητὴς δὲν ἠδυνήθη, φαίνεται, νὰ κρύψῃ κίνημα ἀπορίας. Ὁ ὑπουργὸς τὸ εἶδε καὶ ἐξηκολούθησεν·

«Σᾶς φαίνεται παράδοξον τοῦτο ; Ἔχω, ἐνταῦθα μάλιστα, τὰς ἀποδείξεις τῶν λόγων μου.

Καὶ ἤνοιξε μεγαλοπρεπὲς λεύκωμα ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἰδιοχείρως εἶχεν ἀντιγράψει πλεῖστα ἔργα τοῦ ποιητοῦ.

— Ἰδέτε καὶ πείσθητε τῷ εἶπεν.

*
* *

Μετὰ πολλὰς ἄλλας ὁμιλίας, ἃς ὁ ὑπουργὸς ἐπεδίωκε νὰ διανθίσῃ διὰ στίχων καταλλήλων τοῦ ποιητοῦ, καὶ καθ' ἃς πολὺς ἐκάη λιβανωτὸς οὐχὶ βεβαίως ὑπὸ τοῦ τελευταίου, ὁ πασᾶς ἠρώτησε:—Καὶ ἀφοῦ μένετε εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀπέναντι τῆς εὐγνωμοσύνης, ἣν σᾶς ὀφείλω καὶ ὡς ποιητῇ καὶ ὡς τιμήσαντί με διὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, δὲν θὰ μοὶ εἴπητε κατὰ τί δύναμαι νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος, κατὰ τί δύναμαι νά...

Εἰς τὴν συνήθη ταύτην παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς ἀλλὰ καὶ τόσω δελεαστικὴν παρὰ τοῖς ἀσθενέσι προσφοράν, ὁ ποιητὴς οὐδεμίαν εἶχε νὰ προβάλῃ αἴτησιν. Ὁ πρεσβευτὴς ὅμως ἐγένετο σκυθρωπός. Ἀγνοῶν ἴσως τὸν ἄνθρωπον, ἢ μᾶλλον γινώσκων καλῶς τοὺς ἀνθρώπους ἐφοβήθη μὴ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ποιητοῦ ἐξέλθωσιν αἱ συνήθεις ἐκεῖναι φράσεις, αἱ οὐδὲν μὲν ὁριστικὸν σημαίνουσαι, πάντοτε ὅμως ὑποδηλοῦσαι ἰδιοτέλειαν ματαιότητα... Τίς οἶδεν, ἂν ὁ πρεσβευτὴς δὲν ἐφαντάσθη μάλιστα πρὸς στιγμὴν τὸν ποιητὴν τοῦ ἔθνους του φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸν ἀστέρα δι' οὗ ὁ Πατισὰχ βραβεύει τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Ἡμισελήνου...

— Εὐχαριστῶ, τίποτε, εὐσταθῶς προφερόμενα· ἰδοὺ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ ποιητοῦ.

Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἦτο τόσον ἀγαθός, τόσον μειλίχιος, ἐπέμενε δὲ τόσον ἐπαναλαμβάνων παρακλητικῶς τὴν προσφοράν του, ὥστε τὸ πρὸς στιγμὴν αἰθριάσαν μέτωπον τοῦ πρεσβευτοῦ συνωφρυώθη καὶ πάλιν : Ὁ ποιητὴς ἐσκέπτετο τί νὰ ζητήσῃ.

— Ἀφοῦ ἐπιμένετε, εἶπε τέλος, ἔχω μίαν

παράκλησιν. Ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ἐκτελεσθῇ, ἀλλὰ ἴσως διὰ τοῦτο τὴν ὑποβάλλω καὶ μετὰ πλειοτέρου θάρρους. Ἀκούσατε, ἐξοχώτατε, τί ζητῶ. Ὑπάρχει εἰς γωνίαν τινὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἐρείπιον καὶ παρ' αὐτό, λέγεται, ὅτι εἶνε τεθαμμένος ὁ τελευταῖος τῶν Παλαιολόγων. Αὐτὸς εἶνε λατρεία δι' ἡμᾶς, καὶ σεῖς δὲ δοξάζετε καὶ τιμᾶτε ἐκείνους, οἵτινες ἐμαρτύρησαν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος. Μέχρι πρὸ δύο ἐτῶν ἀνήπτετο ἄνωθεν τοῦ τάφου ἐκείνου μία κανδήλα. Ἔπειτα ἐξαίφνης ἀπηγορεύθη τοῦτο. Εἶνε μεγάλη ἴσως ἡ παράκλησίς μου, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἔχω νὰ ζητήσω: Νὰ ἀνάπτεται καὶ πάλιν ἡ κανδήλα ἐκείνη!...

Ὁ ὑπουργὸς ἐπάτει ἐπὶ ἀνθράκων ἀνημμένων· ὁ πρεσβευτὴς ἐπίσης· ἀπέκρυπτον ὅμως τὰ αἰσθήματά των, ὅπως συνεκράτει καὶ τὴν συγκίνησίν του ὁ ποιητής.

. . . . . .

* * *

Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ εὐσεβὴς πόθος τοῦ ποιητοῦ, μεθ' ὅλας τὰς ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις τοῦ ὑπουργοῦ ἴσως δὲ καὶ τὴν καλὴν αὐτοῦ θέλησιν, οὐδέποτε ἐξεπληρώθη.

Μόνον χάριν τῆς ἱστορίας θὰ ἀναφέρωμεν τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἅτινα ἔδρασαν ἐν τῷ χαρακτηριστικωτάτῳ τούτῳ συμβεβηκότι.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, ἤτο ὁ Ἑλληνομαθὴς λόγιος Ἀββεδὴν πασσᾶς, ὁ δὲ ποιητής, ὁ Ἀχιλλεὺς κ. Παράσχος.

Ιωαννης Μ. Δαμβεργης

ΤΑ ΔΙΑΚΟΣΙΑ ΕΚΑΤΟΔΡΑΧΜΑ

ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΤΟΥ ΔΕΚΟΖΗ ΒΟΥΡΟΥ

(Διήγημα)

Μαθητεύων ἐν τῷ Βαρβακείῳ, εἶχον σχετισθῆ στενῶς μετά τινος συμμαθητοῦ μου ἐκ Τουρκίας. Ἡ ἐν ἀρχῇ ἁπλῆ γνωριμία μετά τινα χρόνον εἶχε καταστῆ ἀδελφικὴ φιλία, ὥστε καὶ συνωκήσαμεν εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον οἰκίας τινος κατὰ τὴν συνοικίαν Βάθειας καὶ συνετρώγομεν ἐν τῷ αὐτῷ ξενοδοχείῳ τοῦ φουστανελλοφόρου Γεωργίου Κυριακοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκε καὶ ἡ οἰκία ἐν ᾗ κατῳκοῦμεν.

Ἐγὼ εἶχον παρὰ τῆς οἰκογενείας μου τριάκοντα δραχμῶν μηνιαίαν ἐπιχορήγησιν, ὁ δὲ φίλος μου ἀντέγραφε δικόγραφα τοῦ μακαρίτου Παντολέοντος δικηγόρου, εἰς ὃν ἀντιπροσωπεύσαντα ἐν τῇ 6ῇ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῇ Συνελεύσει τοὺς ὑπηκόους Ἕλληνας τῆς πατρίδος του, ἦτο συστημένος θερμῶς, ἐκ τῆς ἀντιγραφῆς δὲ καὶ τινων μικρῶν παραδόσεων εἶχε γλίσχρα τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ φίλος μου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ᾄδων καὶ φαιδρός, ὡς ἦν ἑπόμενον δὲ τὸν ἠρώτησα ποῖον τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης αὐτοῦ φαιδρότητος.

— Τίποτε, μοὶ ἀπεκρίθη, νά, ἔτσι, εἶμαι εὐδιάθετος.

Ἀλλ' ὡς εἰ τὸν δυσηρέστησεν ἡ ἐρώτησίς μου αὕτη, τὸν εἶδον μετ' ὀλίγον σύννουν καὶ ἀφῃρημένον. Καὶ πάλιν μετ' οὐ πολὺ ᾄδοντα καὶ κτυπῶντα τὰς παλάμας, ἐξ οὗ ἐνόησα, ὅτι ὁ φίλος εἶχε κυριευθῆ ἐκ τῆς συνήθους αὐτῷ νευρικῆς ταραχῆς, διότι συχνότατα τὸ κτύπημα αὐτὸ τῶν χειρῶν τὸν κατελάμβανε, πάντοτε δέ, ὅτε παρετήρουν τοῦτο, εἶχεν ὁ φίλος μου τὰ νεῦρά του.

—Κᾶτι τρέχει, διάβολε ἀπόψε τῷ εἶπον καὶ μοὶ τὸ κρύπτεις. Τὸ βλέπω δὲν εἶσαι στὰ καλά σου.

— Τί θέλεις νὰ ἔχω, καϋμένε, καὶ σύ, ἔλα νὰ μελετήσωμεν τὴν Ἄλγεβραν μας, διότι εἰξεύρεις, ὁ Κυζικινὸς δὲν χωρατεύει.

Καὶ ἠρχίσαμεν τὴν μελέτην. Ὁ φίλος μου, καὶ τοι ἐφαίνετο προσπαθῶν νὰ συγκεντρώσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν προσοχήν του εἰς τὰ προβλήματα τῆς Ἀλγέβρας, παρετήρουν ὅτι ἀφῃρεῖτο συχνά, ἐκπτύπα τὰς παλάμας, ἔτριβεν αὐτὰς πυρετωδῶς, ἅπαξ δὲ ἀπωθήσας μετὰ δυνάμεως τὴν Ἄλγεβραν, ἠγέρθη καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐτραγῴδει τὸ Eri-tu τὴν γνωστοτάτην ὡραίαν μονῳδίαν τοῦ βαρυτόνου ἐν τῷ *χορῷ Μετημφιεσμένων*, διότι εἶχε καὶ αὐτὸς λαμπρὰν φωνὴν βαρυτόνου καὶ ἔψαλλε θαυμασίως κατὰ τὰς διασκεδάσεις συμμαθητῶν καὶ φίλων μας, καταχειροκροτούμενος.

— Μωρέ, καλὰ λέγω ἐγώ! κᾶτι ἔχεις ἀπόψε!.... Μοῦ φαίνεσαι σὰν παραζαλισμένος. Μόνον δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω ἂν εἶνε σὲ καλὸ ἢ σὲ κακό σου.... Ἄ, ἄ, μήπως ἡ ὡραία γειτονοπούλα....

— Τί γειτονοπούλα καὶ ξεγειτονοπούλα! κραυγάζει ὁ φίλος μου. Ξέρεις, μωρέ, ὅτι εἶσαι ἠλίθιος;

— Γιατί; τὸν ἐρωτῶ ἀπορῶν.

— Νά, ἔτσι! διότι εἶσαι ἠλίθιος! ἐπαναλαμβάνει. Ἔλα, ἂς κοιμηθοῦμε· ἀπόψε δὲ μπορῶ νὰ μελετήσω. Τὰ στοιχεῖα τῆς Ἀλγέβρας χορεύουν λανσιέδες μπροστά μου, τρέχουν, πηδοῦν καὶ μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ τὰ παρακολουθήσω.

Καὶ ταῦτα λέγων ἐξεδύετο συγχρόνως, μεθ' ὃ ἐρριφθὴ εἰς τὴν ζυλίνην κλίνην του.

Μετ' ὀλίγον κατεκλίθην καὶ ἐγώ, συλλογιζόμενος τί ἄρα εἶχε συμβῆ εἰς τὸν σύνοικόν μου. Ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης κατληφθεὶς ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος πολὺ ὀλιγώτερον. Τὸν εἶδον μετά τινας στιγμὰς ὠθοῦντα τὸ ἐφάπλωμά του μὲ ἓν ἰσχυρὸν οὖφ! ἀνακαθήμενον εἰς τὴν κλίνην καὶ κτυποῦντα τὰς παλάμας ζωηρῶς.

— Ἤξεύρεις, τῷ λέγω, ὅτι ἤρχισε νὰ μοῦ κακοφαίνεται; Ὅτι κᾶτι ἔκτακτον σοῦ συμβαίνει ἀπόψε εἶναι προφανές, ὕστερον δὲ ἀπὸ τόσην φιλίαν νὰ μοί το κρύπτῃς, νομίζω ὅτι εἶνε σκληρὸν ἐκ μέρους σου.

— Ἄφησέ με ἥσυχον, μοὶ ἀπαντᾷ. Εὐρίσκομαι εἰς φοβερὰν πλὴν μὲ τὴν συνείδησίν μου. Ἐδῶ, στὸ μυαλό μου τσακώθηκαν στὰ γερὰ ὁ Ἀριμάνης καὶ ὁ Ὀρόμαζδης καὶ κοντεύουν νὰ μοῦ το κάμουν κουρκούτι. Νά, θὰ τρελλαθῶ! Καὶ τὸ αἴτιον τῆς τρέλλας μου εὑρίσκεται μέσα στὸ ροῦχο μου, κατάλαβες;

— Κατάλαβα ὅτι ἐτρελλάθηκες, τῷ εἶπον.

— Σὰν εἶναι ἔτσι, καλὴ νύκτα σου, προσέθηκε καγχάζων καὶ ἐκαλύφθη ἐκ νέου μέχρι κεφαλῆς.

Ἐγώ, οἱονεὶ θέλων νὰ τὸν τιμωρήσω διὰ τὴν ἐχεμυθίαν του, ὑπεκρίθην τὸν δυσηρεστημένον καὶ δὲν τῷ ἀπηύθυνα τὸν λόγον. Ἐπὶ πολὺ ὅμως τῆς νυκτὸς τὸν παρετήρουν ἀνήσυχον, στρεφόμενον ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκβάλλοντα συχνὰ ἄχ! καὶ οὖφ! ἕως οὗ μὲ κατέλαβεν ὁ ὕπνος.

Ἐξυπνήσας τὴν πρωΐαν, εἶδον αὐτὸν καθήμενον εἰς τὴν κλίνην καὶ στηρίζοντα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρός. Δὲν τῷ εἶπον τίποτε, καθ' ὃν χρόνον ἐνίφθην καὶ ἐνεδύθην.

— Ἔχομε καὶ ἀπὸ αὐτά, μοὶ λέγει αἴφνης, μοῦ κάμνεις τὸν κακιωμένο! Δὲν μὲ λυπᾶσαι;... Μωρέ, ἐγὼ ἔχω λαύρα εἰς τὸ κεφάλι, καὶ σὺ μοῦ κακιόνεις!

— Σοῦ κακιόνω βεβαια! τῷ εἶπον, ἀφοῦ δὲν με κρίνεις ἄξιον νὰ μου πῇς τί ἔχεις, διότι χωρὶς ἄλλο κᾶτι ἔχεις.

— Νά, βρὲ μασκαρά, τί ἔχω! ἀνακράζει.

Καὶ ὁρμήσας πρὸς τὸ παντελόνιόν του ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου κύλινδρον χάρτου, ὃν μοὶ ἐγχειρίζει ὁρμητικῶς.

— Νά! κύτταζε τί ἔχω! νὰ τὸ αἴτιον τῆς τρέλλας μου! ἐπαναλαμβάνει.

Ἔκπληκτος ἀναγινώσκω ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου.

Πρὸς τὸν Κύριον

ΔΕΚΟΖΗΝ ΒΟΥΡΟΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΝ

Διακόσια τῶν 100 Ἐνταῦθα

— Καὶ ποῦ τἄβαλες στὸ χέρι; τὸν ἐρωτῶ, ἐνῷ ἡ ἔκπληξις καὶ τὸ θάμβος μου ἐπετείνοντο.

— Χθές, ἀφοῦ ἐσχολάσαμεν, μοὶ λέγει, ἐπήγαινα εἰς τοῦ κ. Παντολέοντος. Εἶχα περάσει τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, ὅτε, πατῶν εἰς τὸ μετὰ τὴν μικρὰν πλατεῖαν, ὅπου τὸ καφενεῖον τῆς Ἀχαΐας, πεζοδρόμιον, παρατηρῶ τὸν κύλινδρον αὐτὸν κάτωθεν τοῦ μαρμάρου τοῦ πεζοδρομίου. Αἱ σφραγῖδές του μὲ τὸ βουλοκέρι μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν. Τὸν ἐνόμισα ἄχρηστον καὶ ἑπομένως πεταμένον, ἀλλ' ὁ πειρασμὸς μὲ ὠθεῖ νὰ ἐξετάσω, μὲ τρόπον λοιπὸν πατῶ ἐπ' αὐτοῦ καὶ αἴφνης αἰσθάνομαι ἀντίστασιν. Εἶναι γεμάτος, λέγω κατ' ἐμαυτόν, καὶ πάλιν μὲ τρόπον κύπτω καὶ τὸν παίρνω. Τὸν ρίπτω εἰς τὴν τζέπην μου καὶ ταχύνας τὸ βῆμα στρέφομαι πρὸς τὴν Καπνικαρέαν. Παρατηρῶ τριγύρω μου καὶ μὴ βλέπων τι ὕποπτον, τὸν ἀνασύρω ἐπιτηδείως καὶ ἀναγινώσκω:

Πρὸς τὸν κύριον

ΔΕΚΟΖΗΝ ΒΟΥΡΟΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΝ

Διακόσια τῶν 100 Ἐνταῦθα

— Καταλαμβάνεις λοιπὸν τὴν χαράν μου, τὸν ἐνθουσιασμόν μου! Διακόσια τῶν 100! Εἶνε ἡ ζωή, εἶνε ἡ τύχη, εἶναι ἡ ἀποπεράτωσις τῶν σπουδῶν μου! τί λέγω, τῶν σπουδῶν μου; καὶ τῶν σπουδῶν σου, φίλε μου, ἀδελφέ μου! Ἔστειλα εἰς τὸν διάβολον τὸν Παντολέοντα καὶ τὰντιγραφικά του καὶ ἐπῆρα τοὺς δρόμους. Ἀλλά... ἀλλά,

προσέθηκε περιλύπως, ἡ χαρά μου διήρκεσεν ὀλίγον... Πάραυτα ἡ σκέψις: «εἰμπορῶ νὰ κρατήσω ξένα χρήματα;» μὲ κατέλαβε, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν δύναμαι νὰ ἡσυχάσω. Καταρῶμαι τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἔρριψα τὸ βλέμμα χαμαὶ καὶ παρετήρησα τὸν κατηραμένον αὐτὸν κύλινδρον... Θά μου πῇς ὅτι ὁ Βοῦρος εἶναι πλουσιώτατος, καὶ ἡμεῖς πτωχοί... Θά μου πῇς ὅτι ἐκεῖνος οὔτε θὰ ἱδρώσῃ ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν 20,000 φωροδραχμῶν, ἐνῷ ἡμεῖς θὰ τελειώσωμεν ἀνέτως τὰς σπουδάς μας, θὰ γείνωμεν χρήσιμοι ἄνθρωποι εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς, ἐὰν καὶ ὅταν κερδήσωμεν, ἠμπορούμεν νὰ τὰς ἐπιστρέψωμεν;... Ὅλα αὐτὰ εἶναι ὀρθὰ καὶ σωστά, ἓν μόνον κακὸν ἔχουν, ὅτι δὲν μὲ πείθουν. Θὰ γείνωμεν κλέπται, κλέπται, ἐννοεῖς; κλέπται!

Τὸν παρετήρουν ἔκπληκτος. Τόση πενία καὶ τόση τιμιότης!

— Καὶ διὰ τί δὲν μοὶ τῶλεγες ἀπὸ χθὲς τὸ ἑσπέρας; τὸν ἠρώτησα.

— Καὶ νομίζεις ὅτι, ἐὰν ὑπερίσχυεν ὁ Ἀριμάνης, ἐὰν ἡ ἰδέα τῆς κλοπῆς ἐνίκα τὴν ἰδέαν τοῦ δικαίου καὶ τῆς τιμῆς, νομίζεις, ὅτι θὰ ἤθελα νὰ σὲ ρυπάνω, σὲ τὸν φίλον μου, τὸν ἀδελφόν μου, καθιστῶν σε συνένοχον τοῦ ἐγκλήματος!

Εἶτα δέ, ἁρπάσας τὸν κύλινδρον ἀπὸ τῶν χειρῶν μου:

— Τὰ κρατῶ, καὶ μὲ καίουν! ἀνέκραξε. Μὲ ἐπαλάβωσαν! μὲ ἐτρέλλαναν! μὲ ξεθέωσαν! Ἀνάθεμά τα γιὰ χαρτιά! Ἤμην τόσον ἥσυχος καὶ εὐτυχὴς μὲ τὰ ἀντιγραφικά μου!... Τί ὥρα εἶνε; ἠρώτησεν αἰφνιδίως. Ἑπτά· καὶ εἰς τὰ ὀκτὼ ἔχομεν μάθημα. Ἔχομεν καιρὸν νὰ τὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν κύριόν των, διὰ νὰ μὴ χάσωμεν τοὐλάχιστον τὸ μάθημα.

Καὶ ἐνδυθεὶς μετὰ πυρετώδους ταχύτητος:

— Ἔλα, πᾶμε! μοὶ εἶπεν.

— Στάσου μία στιγμή! Ἄνοιξε τὸν κύλινδρον, τῷ λέγω ἐξ ἐμπνεύσεως. Ἄνοιξέ τον, νὰ τὰ καμαρώσωμεν τοὐλάχιστον. Διακόσια τῶν 100! δὲν εἶνε παῖξε γέλασε.

— Πειρασμέ! Καὶ τίς μοῦ ἐγγυᾶται ὅτι ὅταν τἀνοίξω, τὰ ἴδω, τὰ ψαύσω, θὰ ἔχω καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὰ ἐπιστρέψω; Ὄχι, ὄχι, πᾶμε!

— Ἄνοιξέ τον, σοῦ λέγω.

— Καὶ τί θὰ εἴπῃ ὁ Βοῦρος, ὅταν τοῦ τὰ δώσω ἀνοικτά; Θὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀντιταχθῶ εἰς τὸν πειρασμόν, ὅτι μοῦ ἔπερασε διὰ μίαν στιγμὴν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ τὰ κρατήσω....

— Ἴσα, ἴσα θὰ φανῇς ἀνώτερος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, τῷ εἶπον, διότι θὰ ἴδῃ, ὅτι ἐν τῇ τιμίᾳ σου αὐτῇ πράξει ὑπάρχει καὶ ὀλίγος ἐγωισμός.

— Ἀποσφράγισέ τον λοιπὸν σύ, μοὶ λέγει. ἐγχειρίζων μοι τὸν κύλινδρον.

Ὁμολογῶ, ὅτι προέβην εἰς τὴν ἀποσφράγισιν μετ' εὐνοήτου συγκινήσεως. Ἀφῄρεσα τρέμων τὰς ἐξ ἱσπανικοῦ κηροῦ σφραγῖδας καὶ ἤοιξα μετὰ προσοχῆς ἀνελίσσων τὸν κύλινδρον.

Ἀλλ' ὦ τῆς ἀπογοητεύσεως! Ἐφ' ὅσον ὁ χάρτης ἠνοίγετο εἰς τοὺς ἐκπλήκτους ὀφθαλμούς μας, παρετηροῦμεν ἀνελισσομένας εἰκόνας αἰσχίστας, λέξεις καὶ ὕβρεις ἀνηθικωτάτας, σχήματα ἀποτρόπαια, τῶν ὁποίων ἡ σημείωσις ἐνταῦθα θὰ μετέβαλε τὸ λευκόν, καὶ ἡ χιών, χρῶμα τοῦ χάρτου τῆς *Ἑβδομάδος*, εἰς ἐρυθρὸν πληγῆς ἄρτι ἀνοιγείσης.

Ὁ χάρτης ἐξετυλίχθη πρὸ ἡμῶν ἐν ὅλῃ τῇ φρικαλέᾳ του ἀνηθικότητι. Ὅτε δὲ ἐτελείωσα, περιωρίσθημεν νἀτενίσωμεν σιγηλοὶ ἀλλήλους.

—Ἡ ἰδέα σου νἀνοιχθῇ ὁ κύλινδρος, μοὶ εἶπεν ὁ ταλαίπωρος φίλος διακόπτων τὴν σιωπήν, ἦτο ἡ σωτηρία μου. Ὅλη μου ἡ τιμιότης, ὅλη ἡ δεκαπεντάωροεργασία μου, τὰ βάσανα, ἡ παραφροσύνη μου, θὰ κατέληγον εἰς κανὲν καλὸν ξυλοφόρτωμα, διότι οὐδέποτε ὁ τραπεζίτης θὰ ἐπίστευεν ὅτι τὸν εὗρον, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι εἶμαι συνένοχος βδελυροῦ παιγνιδίου... Ἔξω, πάμε εἰς τὸ Βαρβάκειον. Ἂς μείνωμεν μόνον μὲ τὸ ὄνειρον ὅτι ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον νύκτα ὑπήρξαμεν κάτοχοι 20,000 δραχμῶν!

— Ξέρεις, τί συλλογίζομαι; τῷ εἶπον, ἐνῷ ἐλαμβάνομεν τὰ βιβλία μας. Κάποιος ἔμπορος ἢ ὑπάλληλος καταστήματός τινος περὶ τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην ἠθέλησε νὰ παίξῃ μὲ τὴν εὐπιστίαν κανενὸς διαβάτου. Ἔκαμε τὸν κύλινδρον, τὸν ἔρριψεν εἰς τὸν ὁδόν, καὶ ἔτυχες σὺ τὸ θῦμα. Φαντάσου τί γέλοια καὶ καγχασμοὺς θὰ ἔκαμεν, ὅταν σὲ εἶδε νὰ τὸν ἀναλαμβάνῃς ἱεροκρυφίως.

Ἀγνοῶ, ἐὰν ζῇ ἢ ἀπέθανεν ὁ ἐργάτης τῆς κωμῳδίας ταύτης, διότι πολὺς παρῆλθεν ἔκτοτε χρόνος, εἰς ἐμὲ ὅμως ὑπέμνησε τὴν ἀμαθεστάτην ταύτην ἱστορίαν τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Πειρασμὸς* διήγημα, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 42 π. ἔ. φύλλῳ τῆς καλῆς *Ἑβδομάδος*.

(Ἐν Φιλιππουπόλει).

Δαμπρος Ενγλαης

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Λάρισσα

Ἡ Λάρισσα, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, μὲ τοὺς ἀπειραρίθμους αὐτῆς μιναρέδες, μακρόθεν ἔχει τερπνὴν καὶ πανοραματικὴν τὴν ἄποψιν. Ὡς πρωτεύουσα τῆς Θεσσαλίας καὶ μεγάλη αὐτῆς ἀγορά, διετήρησε καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας τὴν σημαντικότητά της. Πλὴν ὅμως ὀλίγων μεγάλων οἰκιῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τοὺς πλουσίους Τούρκους κτηματίας, ἡ Λάρισσα μὲ τὰς ἀθλίας ὡς καλύβας οἰκίας της, τὰς ἀκαθάρτους ὁδούς της δὲν ἦτο ἢ μέγα ἄθλιον χωρίον. Ἀπὸ τῆς προσκρούσεως πάντες σχεδὸν οἱ Τοῦρκοι κατέλιπον αὐτήν, ἀλλ' ἡ πόλις κατέχουσα λαμπροτάτην θέσιν δὲν ἠρημώθη ὡς ἡ Ἄρτα, ἀλλὰ τοὐναντίον ἤρξατο ἀναλόγως γιγαντιαίοις βήμασιν ἀναπτυσσομένη. Μεγάλαι λευφόροι κατακρημνίσασαι τὰς ἀθλίας οἰκίας διασχίζουσιν αὐτήν· ἐπ' αὐτῶν ἐκτίσθησαν κάλλιστα καταστήματα, καὶ ἀξιόλογα καφφενεῖα καὶ ξενοδοχεῖα. Τὸ τουρκικὸν μέγαρον τοῦ Πασσᾶ, πρὸ τοῦ ὁποίου καὶ πλατεῖα, ἐπισκευαζόμενον καὶ αὐξανόμενον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς δικαστήριον. Ἐπὶ τῆς ἀντίπερα ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ ἐφυτεύθη θαλερὸς δημόσιος κῆπος, ἔνθα παιανίζει ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς, ἀλλ' ὅστις ἠδύνατο νὰ εἶνε πολὺ μᾶλλον περιποιημένος. Ὀλίγον περαιτέρω ὑπάρχουσι μικροὶ τινες ἀμπελῶνες. Τὰς δύω ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ζευγνύει μεγάλη ἐκ 10 ἀψίδων λιθίνη τουρκικὴ γέφυρα, ἐπισκευασθεῖσα κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν. Κάτωθι μικρὰ λέμβος μὲ μικρὸ πανὶ διολισθαίνει ἐπὶ τοῦ λείου ποταμοῦ. Τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ εἶνε κάλλιστον πρὸς πόσιν, ἐννοεῖται ὅμως ὅτι καὶ ἀκάθαρτον· μεταφέρεται δὲ εἰς τὰς οἰκίας διὰ τῶν *σακκάδων* (νεροφόρων) ἐντὸς μεγάλων ἀσκῶν, ὡς καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ δήμαρχος Λαρίσσης σκέπτεται νὰ διοχετεύσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν διὰ μηχανῆς, ἥτις συγχρόνως καὶ θὰ τὸ διυλίζῃ, καὶ νὰ τὴν φωτίσῃ δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός· τὸ δεύτερον πρὸς τὸ παρὸν δύναται νὰ λείψῃ, ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶνε ἀπαραίτητον· τότε ἡ Λάρισσα, τὸ τέως πενιχρὸν χωρίον, θὰ καταστῇ καλὴ πόλις καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ τοῦ ἐνωτικοῦ σιδηροδρόμου, τῆς λύσεως τοῦ γεωργικοῦ ζητήματος, μία τῶν ὡραιοτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἀνάμνησις τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας ὑψοῦνται εἰσέτι ὑπὲρ τὴν πόλιν οἱ πλεῖστοι τῶν 36 αὐτῆς μιναρέδων, ὧν ἄλλοι κατηδαφίσθησαν καὶ ἄλλοι κατέπεσαν ἐξ ἀπελπισίας ἴσως. Ἓν μόνον τζαμίον καὶ εἰς μιναρὲς ἀρκεῖ σήμερον εἰς τοὺς ὀλίγους ἐνταῦθα Τούρκους. Ὑπὲρ τὴν γέφυραν κεῖται καὶ μικρὸν φρούριον, ἔνθα ἤδη κυματίζει ἡ ὡραία μας κυανόλευκος· ἐντεῦθεν ἡ θέα εἶναι ὡραιοτάτη· τὴν ἀπέραντον πεδιάδα περιορίζει πρὸς βορρᾶν ὁ πολυκόρυφος Ὄλυμπος καὶ ὁ ὀξεῖαν ἔχων τὴν κορυφὴν Κίσσαβος. Δαπάνῃ Κοτλινπάνη ἀνεγείρεται ἐκτὸς τῆς πόλεως κάλλιστον νοσοκομεῖον καὶ πτωχοκομεῖον. Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ σχολείου εἰσὶν ἐρριμμέναι ἐπιτύμβιοι τινες πλάκες, ἀνάγλυφα καὶ λάρνακες, μικρᾶς σπουδαιότητος ἀντικείμενα ἀρχαίου νεκροταφείου, αἱ μόναι τῆς Λαρίσσης ἀρχαιότητες. Ἐν τέταρτον ἐκτὸς τῆς πόλεως κεῖνται καὶ οἱ καλλίτεροι τῶν ἐν Ἑλλάδι στρατώνων πρὸ ἔτους ἀποπερατωθέντες, δι' οὓς ἐδαπανήθησαν περὶ τὰ 2,500,000 δραχ. δύνανται δὲ νὰ περιλάβωσι περὶ τοὺς 5,000 ἄνδρας. Ἐν τούτοις οἱ εἰδήμονες λέγουσιν, ὅτι ἔχουσι πολλὰς ἐλλείψεις, αἵτινες μόνον δι' ἀρκετῆς ἔτι δαπάνης θὰ διορθωθῶσιν. Ὁμολογουμένως δὲ καὶ ἡ Λάρισσα ἕνεκα τοῦ λασπώδους αὐτῆς ἐδάφους εἶναι πάντῃ ἀκατάλληλος διὰ συνάθροισιν πολλοῦ στρατοῦ ἔχοντος ἀνάγκην ἀσκήσεων καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους. Ἐλπίζω, ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς τῆς Λαρίσσης, θὰ φροντίσωσι νὰ φυτεύσωσι περὶ τοὺς ὡρκίους στρατῶνάς των διάφορα δένδρα, ὅπερ ἄνευ πολλοῦ κόπου δύναται νὰ κατορθωθῇ· εἶνε ὄντως ἀπελπιστικὴ ἡ θέα τῆς μεγάλης καὶ ἀκανθώδους ἐκείνης πεδιάδος.

Ἀπὸ Λάρισσης εἰς Βόλον καὶ Στυλίδα.

Μετὰ διήμερον ἐνταῦθα διαμονὴν κατέλιπον τὴν Λάρισσαν, ἀναχωρήσας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Βόλον. Μετὰ δύω ὥρας

ἡ ἀμαξοστοιχία φθάνει εἰς Βελεστῖνον, τὰς ἀρχαίας Φερρᾶς, τὴν πατρίδα τοῦ πρωτομάρτυρος Ρήγα, τὰ ἐρείπια τῆς οἰκίας τοῦ ὁποίου σώζονται ἔτι. Τὸ Βελεστῖνον ἔχον κάλλιστα ὕδατα καὶ ἐντὸς δάσους ἐκ δρυῶν, ἀποτελεῖ ἀληθῆ ὄασιν ἐν μέσῳ τῆς ζηρᾶς ταύτης πεδιάδος, ἔνθα ὑπάρχουσι μόνον σπάνιά τινα μικρὰ χωρία. Ἡ ἐνταῦθα μεγάλη πηγὴ Κεφαλόβρυσον εἶνε ἡ ἀρχαία κρήνη Ὑπέρεια. Μετὰ $^1/_2$ ἐντεῦθεν ὥραν ἡ ἁμαξοστοιχία φθάνει εἰς Βόλον, τὴν ὡραιοτέραν τῶν θεσσαλικῶν πόλεων καὶ μίαν τῶν καλλιτέρων τῆς Ἑλλάδος, κατέχουσαν λαμπρὰν θέσιν ὑπό τε στρατιωτικήν, ναυτικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἔποψιν. Ὁ λιμὴν προστατευόμενος ὑπὸ διαφόρων ἐξοχῶν εἶνε εὐρὺς καὶ ἀσφαλής. Ἐντεῦθεν μόνον δύναται ὁ ἐκ θαλάσσης ἐρχόμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Θεσσαλίαν περικυκλουμένην ὑπὸ ὀρέων. Ὑπεράνω τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ κεῖται τὸ Κάστρον, ἡ κυρίως τουρκικὴ πόλις, ἧς τὰ τείχη καταρρίπτονται ἤδη. Ἡ ἀθλιότης τῶν βρωμερῶν ὁδῶν καὶ τῶν οἰκιῶν ἐμποιεῖ φρίκην. Ἤδη ἐλάχιστοι ἐνταῦθα κατοικοῦσι Τοῦρκοι· οἱ ἀπελθόντες ἐπῴκησαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὰ κτήματά των. Πρόκειται δὲ ἤδη ἡ βρωμερὰ αὕτη πόλις νὰ ρυμοτομηθῇ καὶ ἐξευγενισθῇ. Ἐδῶ πρό τινος ἀνεσκάφη καὶ ἀρχαῖος βυζαντινὸς ναός. Ὀλίγον κατωτέρω κεῖνται τὰ τελωνεῖα καὶ αἱ ἀποθῆκαι τοῦ σιδηροδρόμου· πρὸ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ μεγάλαι ξύλιναι ἀποβάθραι. Ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου βαίνοντες πρὸς τὴν νέαν πόλιν διερχόμεθα παρὰ τοὺς στρατῶνας καὶ τὰς ἀποθήκας τοῦ ὑλικοῦ πολέμου, πρὸ τῶν ὁποίων καὶ δενδρόφυτος πλατεία.

Ἡ σημερινὴ πόλις πρὸ 20—30 ἐτῶν ἀρξαμένη νὰ κτίζηται ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἀνεπτύχθη τεραστίως. Πλὴν τῶν τριῶν παραλλήλων παρὰ τὴν θάλασσαν ὁδῶν αἱ λοιπαὶ εἶνε λίαν στεναὶ καὶ ἀκανόνιστοι. Ὁ Βόλος ἔχει λαμπροτάτας οἰκίας, κομψὰ μέγαρα, καφενεῖα καὶ ξενοδοχεῖα κάλλιστα καὶ ἄρκετην κίνησιν τοῦ ἐμπορίου, συγκοινωνίαν δὲ ὅσην οὐδεμία ἄλλη πόλις ἐν Ἑλλάδι πλὴν τοῦ Πειραιῶς. Καθ' ἑκάστην, ἐνίοτε δὲ καὶ δὶς τῆς ἡμέρας φθάνει ἐκ Πειραιῶς ἢ ἀναχωρεῖ ἀτμόπλοιον. Ὁ ἀνταγωνισμὸς ὅμως τῶν ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιριῶν βλάπτει τὰ μέγιστα τὰ συμφέροντά των· ἐὰν ἡνοῦντο εἰς μεγάλην ἑταιρίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ διπλασιάσωσι τὰ μέρη τῶν προσεγγίσεων. Ὑπὲρ τὸν Βόλον ἐκτείνεται ὁ μέγας αὐτοῦ ἐλαιών, πλεῖσται ἄμπελοι, καὶ ὑπεράνω ὑψοῦται τὸ κατάφυτον Πήλιον μὲ τὰ 24 του χωρία, τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀπετέλουν τὴν εὐδαιμονεστέραν καὶ πλουσιωτέραν τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἤκμαζεν, ἐπίσης ὡς καὶ ἡ παιδεία· περιηγητής τις ἀναφέρει ὅτι ἐν ταῖς σχολαῖς ὑπῆρχε καὶ καθηγητὴς τῆς χημείας καὶ τῆς πειραματικῆς φυσικῆς καὶ τὰ ἐνταῦθα σχολεῖα κατεῖχον σκεύη διὰ τὰ πειράματα τοῦ γαλβανισμοῦ καὶ ἠλεκτρικὰς μηχανάς. Ἐντεῦθεν κατήγετο καὶ ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς. Οἱ κάτοικοι τῆς ὀλβίας ταύτης κοινότητος ἦσαν γενναῖοι καὶ ρωμαλέοι, ὡς καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Ἀμπελακίων· ἡ ἑλληνικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ πνεῦμα εἶχον τότε καταφύγει εἰς τὰ ὄρη.

Ἡ Μακρυνίτσα καὶ ἡ Πορταριὰ οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρέσχον δείγματα τῆς παλαιᾶς των γενναιότητος. Ἐκ τῶν 24 τούτων χωρίων, φαίνονται ἐκ Βόλου μόνον τὰ 6. Πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν ἀπῆλθον τὴν ἐπαύριον, λίαν πρωὶ ἐγερθείς, ἐν μέσῳ δὲ ἐλαιῶν καὶ ἀμπέλων βαδίζων, ἔφθασα μετὰ $^3/_4$ εἰς τὸ πρῶτον χωρίον, τοὺς Μπαξέδες, ἔνθα μεγάλοι κῆποι, πλεῖστα ὕδατα καὶ μεγάλαι οἰκίαι. Τοιαύτας παλαιὰς καὶ μεγάλας οἰκίας τῶν ἀρχοντικῶν τοῦ παρελθόντος χρόνων εὑρίσκομεν σχεδὸν καὶ εἰς τὰ 24 χωρία τοῦ Βώλου. Μετὰ $^3/_4$ ἐντεῦθεν ἔφθασα δι' ἀνάντου ὁδοῦ εἰς Μακρυνίτσαν, τὴν ὡραιοτέραν καὶ θαυμασιωτέραν τῶν ἐνταῦθα κωμῶν. Δὲν δύναται τις νὰ περιγράψῃ τὴν φυσικὴν καλλονὴν τοῦ χωρίου: Δάση ἐξ ὀπωροφόρων καὶ ἀγρίων δένδρων περιβάλλουσι τὰς οἰκίας καὶ τὰ πέριξ βουνά, κάτωθι ἐντὸς τῆς φάραγγος ἀκούεται ὁ κρότος καταπίπτοντος χειμάρρου, οὗ μακρὰν φαίνεται ἡ κατάφυτος πεδιάς, αἱ λευκαὶ οἰκίαι τοῦ Βολου, μαρμαίρει ὁ Παγασητικός. Ἄνωθι κεῖται ἡ Πορταριὰ καὶ ἄλλα χωρία ἐπίσης ὡραῖα, ἐπίσης θαυμάσια. Καὶ ἐν τούτοις οἱ κάτοικοι τοῦ Βόλου δὲν γνωρίζουσι νὰ ἐπωφεληθῶσι τῶν μεταλλείων τούτων· οὐδὲ εἰς ἐκτὸς τῶν ἐχόντων κτήματα ἔρχεται χάριν ἐξοχῆς τὸ θέρος, καίτοι τόσῳ πλησίον κεῖται ἡ πόλις. Τὸ τοιοῦτον εἶνε ἔλλειψις κοινωνικῆς ἀναπτύξεως· οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν ἑλληνικῶν πόλεων διέρχονται τὸ θέρος, θαυμάζοντες τὸν Φασουλῆ καὶ Περικλέτον. Ὁ ἄνθρωπος ἄπαξ τοῦ ἔτους τοὐλάχιστον δέον νὰ ἀλλάσσῃ ἐπ' ὀλίγον χρόνον διαμονήν, νὰ κινῆται· διότι ἄλλως καὶ τὸ σῶμα ἀπαναρκοῦται καὶ ἡ διάνοια ἀμβλύνεται. Ἐκ Μακρυνίτσης δι' ἄλλης ὁδοῦ κατῆλθον ἐντὸς $^1/_2$ ὥρας εἰς τὸν Ἄνω Βόλον, διαιρούμενον εἰς διαφόρους συνοικίας, τὸν κυρίως Ἄνω Βόλον, τὸν Ἅι-Ἠλιᾶν, καὶ τὴν Ἁγίαν Τριάδα· ἐπί τινος παρακειμένου λόφου «Ἐπισκοπὴ» κεῖται παλαιὰ μονή, ἔνθα ἴσως ἔκειτο ἡ ἐπισκοπή. Κάτω ἡ κώμη Ἄλλη Μεριά. Τὰ χωρία τοῦ Βόλου τόσον πλησίον εἶνε, ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀποτελοῦσιν ἀπέραντον κώμην, χανομένην ἐντὸς τῶν δασῶν· ἐν Ἐπισκοπῇ ὑποτίθεται, ὅτι ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ἰωλκός, ἡ πόλις τῶν Ἀργοναυτῶν, ὧν ἡ Ἀργὼ κατεσκευάσθη ἐν Παγασαῖς καὶ ὡν τὰ ἐρείπια ὑπάρχουσιν οὐ μακρὰν τοῦ Κάστρου τοῦ Βόλου. Ἀπέναντι τῆς «Ἐπισκοπῆς» καὶ ἄνωθι τῆς θαλάσσης ὑπάρχει βραχώδης βουνός, ἐφ' οὗ κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ κτισθείσης Δημητριάδος (290 π. Χ.). Ἐκ τοῦ Ἄνω Βόλου, ὅστις ἀντικατεστάθη διὰ τῆς νέας παραλίας πόλεως κατῆλθον εἰς αὐτὴν διὰ τοῦ ἐλαιῶνος ἐντὸς $^3/_4$ περὶ τὴν 10 ὥραν π. μ.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπιβὰς μικροῦ ἀτμοπλοίου τῆς ἑλληνικῆς ἀτμοπλοίας ἀνεχώρησα διὰ Σταυλίδα. Ὁ διὰ τοῦ Παγασητικοῦ καὶ εἶτα τοῦ Μαλιακοῦ πλοῦς εἶναι μαγευτικός. Ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ κατάφυτον Πήλιον μὲ τὰ πολλά του χωρία, ἀφ' ἑτέρου τὰ βουνὰ τῆς Εὐβοίας καὶ αἱ ἀκταὶ τῆς Στερεᾶς, ἐφ' ὧν διακρίνει τις πλεῖστα χωρία, ἀποτελοῦσι θαυμάσιον πανόραμα, μεταβαλλόμενον ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Μετὰ ἑπτάωρον πλοῦν ἐφθάσαμεν εἰς Στυλίδα, ἧς ὁ ὅρμος ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸν τοῦ Μεσολογγίου.

Τὸ πλοῖον ἀγκυροβολεῖ εἰς μεγάλην ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀπόστασιν ἕνεκα τοῦ ἀβαθοῦς τῆς θαλάσσης, ἵνα δέ τις φθάσῃ εἰς τὴν πόλιν χρειάζεται μίαν περίπου ὥραν, καθ ἣν ἡ λέμβος μετὰ προσοχῆς ὁδηγεῖται διὰ τῶν βαθυτέρων νερῶν. Ἡ Στυλίς, ὁ λιμὴν τῆς Λαμίας καὶ τοῦ πλείστου τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς εἶνε ὡραία κωμόπολις, ἔχουσα εὐθείας ὁδοὺς καὶ καλάς τινας οἰκίας. Ἐν τῇ προκυμαίᾳ κεῖται καὶ μέγα ἀτμῆρες κατάστημα, κατασκευάζον ἄλευρα, νήματα καὶ μακαρόνια καὶ ἐπασχολοῦν περὶ τοὺς 100 ἐργάτας ὧν τὸ πλεῖστον πτωχὰ κοράσια. Ἐννοεῖ τις πόσον εὐεργετικὸν εἶνε τὸ κατάστημα τοῦτο εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἡ Στυλὶς μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐνωτικοῦ σιδηροδρόμου θὰ χάσῃ πολὺ ἐκ τῆς σημασίας της, διότι τὰ διὰ τὴν Λαμίαν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Στερεᾶς ἐμπορεύματα ὡς καὶ οἱ ἐπιβάται θὰ ἔρχωνται κατ' εὐθεῖαν ἐκ Πειραιῶς. Τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον τῆς Στυλίδος εἶναι ἀρκετὰ καθαρὸν καὶ οὐχὶ ἄσχημα δύναταί τις νὰ διέλθῃ ἐν αὐτῷ τὴν νύκτα.

Ἀπὸ Στυλίδος εἰς Λαμίαν, Θερμοπύλας καὶ Γραβιάν.

Ἐντεῦθεν ἐξηκολούθησα τὴν πεζοπορίαν ἀνὰ τὴν Ἀνατολικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ἥτις περιέχει τὰ πλεῖστα ἀξιοθέατα μέρη τῆς Στερεᾶς, ὡς θὰ ἴδωμεν. Τὴν ὄγδοην πρωϊνὴν ὥραν κατέλιπον τὴν Στυλίδα καὶ ἐπὶ τῆς εἰς Λαρίσαν ἀμαξιτῆς βαίνων, διῆλθον μετ' ὀλίγον παρὰ ἀρχαῖον τεῖχος, διῆκον ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων λόφων μέχρι τῆς ὁδοῦ· φαίνεται, ὅτι θὰ ἔφθανε μέχρι τῆς πλησίον ἀκτῆς καὶ θὰ ἐχρησίμευε πρὸς φύλαξιν τῆς χώρας.

Μετὰ δύο ὥρας ἔφθασα εἰς τὸ κατάφυτον χωρίον «Μεγάλη Βρύσις» καὶ μετὰ ἄλλην μίαν εἰς Λαμίαν, ἀπέχουσαν τῆς Στυλίδος 16 χιλιόμετρα. Ἡ πόλις ἐξαπλοῦται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ δύω ξηρῶν λόφων, ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν ὁποίων κεῖται τὸ ἀρχαῖον φρούριον ἐν ἐρειπίοις. Ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει ἀποθήκη ὑλικοῦ πολέμου, ἔνθα φυλάττει καὶ μικρὰ φρουρά. Ἡ θέα ἐντεῦθεν εἶνε ἐξαισία. Κάτω αἱ λευκαὶ οἰκίαι τῆς πόλεως, ἔμπροσθεν ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ κατάφυτος Οἴτη καὶ ὁ Καλλιδρόμος, πρὸς βορρᾶν ἡ θαμνώδης σειρὰ τῆς Ὀρθρυος καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἡ θάλασσα τοῦ Μαλιακοῦ. Ἡ μικρὰ πεδιὰς τῆς Λαμίας, ἥτις εἶνε ἀρκούντως καλλιεργημένη καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Σπερχειοῦ, διασχίζεται ὑπὸ μεγάλων ἁμαξιτῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι τὸ σύμπλεγμα τῶν ἁμαξιτῶν εἶνε σχεδὸν τέλειον. Ἑκάστη σχεδὸν κώμη συγκοινωνεῖ μετά τινος πόλεως. Ἡ Λαμία ἔχει ὡραίας τινὰς οἰκίας, λαμπρὰ ὕδατα, εὐθείας τὸ πλεῖστον ὁδούς, ξενοδοχεῖα ὑποφερτὰ καὶ διαφόρους πλατείας, ὧν καλλιτέρα ἡ τῆς Ἐλευθερίας. Ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Διάκου ἔκειτο τὸ Τουρκικὸν *σεραΐον*, ἔνθα ἐδικάσθη ὁ ἥρως τῆς Ἀλαμάνας· οὗ μακρὰν δὲ κεῖται καὶ ἡ θέσις, ἔνθα ἐμαρτύρησε. Τὸ μέρος τοῦτο περιβαλλόμεναν ὑπὸ ξυλίνων κιγκλίδων, θεωρεῖται καὶ δικαίως, ὡς ἱερὸν ὑπὸ τῶν Λαμιέων. Ἐπί τινος τειχίου κεῖται ἡ προτομὴ τοῦ Διάκου μετὰ καταλλήλου ἐπιγραφῆς· πέριξ φύονται διάφορα ἄνθη. Ἐδῶ δέον νὰ στηθῇ καὶ ὁ ἀνδριὰς αὐτοῦ, ὃν θὰ ἀνεγείρωσι πρὸς τιμὴν τοῦ ἥρωος οἱ κάτοικοι, καὶ οὐχὶ ἐν τῇ πλατείᾳ, ὡς γίνεται σκέψις. Ἡ Λαμία ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦν μεγάλη πόλις· ἀπαίσια μνημεῖα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σώζονται εἰσέτι ἐν τζαμίον μετὰ *μιναρέ*.

Τὴν Λαμίαν κατέλιπον τὴν 3ην μ. μ. Ἐπὶ τῆς εἰς Ἀταλάντην ἁμαξιτῆς βαίνων, ἔφθασα μετὰ 2 ὥρας, διελθὼν παρὰ τὸ χωρίον Ἐμίρμπεη, εἰς τὴν μεγάλην τουρκικὴν γέφυραν τῆς Ἀλαμάνας κάτωθι τῆς ὁποίας ῥέει ὁ Σπερχειός. Ἐνταῦθα ὑπάρχει χάνι καὶ στρατιωτικὸς σταθμός. Ἡ γέφυρα τῆς Ἀλαμάνας ὑπῆρξε τὸ θέατρον μιᾶς τῶν ἐνδοξοτέρων μαχῶν τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως. Ἐδῶ ἐπολέμησε καὶ συνελήφθη ὁ Διάκος, ὃν ὁ λαὸς καὶ ἡ δημώδης ποίησις περιέβαλον δι' ἰδιαζούσης αἴγλης μάρτυρος καὶ ἥρωος. Τίς δέν γνωρίζει τὸν θάνατον τοῦ ὡραίου Διάκου, ὅστις θνήσκων,

«Τὴν πίστιν τους τοὺς ὕβριζε, τοὺς ἔλεγε: μουρτάταις,
Ἐμένα ἂν ἐσουβλίσατε, ἕνας Γραικὸς ἐχάθη.
Ἂς εἶν' καλὰ ὁ Ὀδυσσεὺς κι' ὁ καπετὰν Νικήτας,
Αὐτοὶ θὰ κάψουν τὴν Τουρκιὰ κι' ὅλο σας τὸ Δολάτι.»

Ὁποῖος ἡρωϊσμός, ὁποία φιλοπατρία! Κάτωθι τῆς γεφύρας μινυρίζων ῥέει ὁ Σπερχειός, οὗ τὸ ῥεῖθρον ἐβάφη ἄλλοτε διὰ τοσούτου αἵματος

«— Σιγαλό μου ποταμάκι, στρέψε πίσω τὰ νερά σου,
Φέρε μας πάλι τὴ δόξα. ποῦ μᾶς ἔρυγες, ἢ στάσου
Πῶς ὁ Διάκος πολεμοῦσε, πές, ποτάμι 'ματωμένο·
—Πέρασαν 'κεῖνα τὰ χρόνια· πάντα τρέχω, δὲν προσμένω.»

Μετ' ὀλίγον διηρχόμεθα παρὰ τὸ κτῆμα Κουτσίκι καὶ μετὰ 1 ὥραν κατὰ τὸ 15 στάδιον, ἤτοι 3 ὥρας μετὰ τὴν Λαμίαν, κατελίπομεν τὴν ἁμαξιτὴν καὶ ἐντὸς 10 λεπτῶν εὑρισκόμεθα εἰς τὰς θέρμας τῶν Θερμοπυλῶν, ἔνθα πρὸ 24 αἰώνων διεδραματίσθη ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων γεγονότων τῆς ἀρχαίας ἡμῶν ἱστορίας. Ὁποία ὁμοιότης τῶν ἀρχαίων πρὸς τοὺς νέους ἥρωας! Ὁ Λεωνίδας καὶ ὁ Διάκος ἀπέχουσι τόσον ὀλίγον ἀλλήλων, ὅσον καὶ ἡ Ἀλαμάνα τῶν Θερμοπυλῶν. Ἀλλὰ μὴ ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦ Ἀνδρίτσου δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸν Ἰθακήσιον Ὀδυσσέα τῶν προϊστορικῶν χρόνων, ἐξ οὗ ἐκυχᾶτο, ὅτι κατήγετο; Οὗτος μὲν διὰ τοῦ δουρείου ἵππου ἐπέφερε τὸν ὄλεθρον εἰς τὸ περίδοξον Ἴλιον, ἐκεῖνος δὲ εἰς τὸ μικρὸν τῆς Γραβιᾶς χάνι μετὰ 120 ἀνδρῶν διεσκόρπισε καὶ κατέστρεψε τὰς τάξεις τοῦ Ὁμὲρ Βριώνη. Ἀλλὰ μὴ ὁ Κανάρης δὲν ἐνθυμίζει τὸν Κυναίγειρον καὶ ὁ Μιαούλης τὸν Θεμιστοκλέα; Εἰς τὰς αὐτὰς θαλάσσας, εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις ἐδοξάσθησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν πατρίδα κατὰ ἐποχὰς τόσῳ μεμακρυσμένας ἀλλήλων ὅμοιοι ἥρωες, πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἰδίας χώρας.

Αἱ ἐνταῦθα θέρμαι ἀποτελοῦνται ἐκ μεγάλης πηγῆς θερμοῦ ὕδατος (36 βαθμῶν ἑκατονταβαθμίου), ἐπιτηδείου ἰδίᾳ πρὸς ἴασιν τῶν ρευματισμῶν. Οἱ ἀσθενεῖς μένουσιν ἐντὸς ξυλίνων παραπηγμάτων, στερούμενοι πάσης ἀναπαύσεως.

Ἡ Ἑλλὰς δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶνε τὸ πλεῖστον χώρα ἀνεκμετάλλευτος. Αἱ διάφοροι αὐτῆς ἰματικαὶ πηγαί, ὧν πολλαὶ εἰσὶν ἀνώτεραι τῶν εὐρωπαϊκῶν, καὶ ἠδύναντο νὰ καταστῶσι μᾶλλον ὠφέλιμοι εἰς τοὺς κατοίκους καὶ μεγάλη πηγὴ πλούτου, μένουσι σχεδὸν ἀνεξερεύνητοι καὶ ἀφίενται εἰς τὴν ἀσυνειδησίαν αἰσχροκερδῶν ἐργολάβων. Καὶ ἐν τούτοις ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ μένουσιν ἀργὰ ἑκατομμύρια ὅλα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιούμενα εἰς κατασκευὴν ὠφελίμων ἔργων ἐν Ἑλλάδι, καὶ τὴν χώραν τὰ μέγιστα θὰ ὠφέλουν καὶ εἰς τοὺς κυρίους των μεγάλα κέρδη θὰ παρεῖχον. Ὑπὲρ τὰ λουτρὰ ὑψοῦται συνεχόμενος μετὰ τῆς Οἴτης ὁ κατάφυτος Καλλιδρόμος, ἐφ' οὗ ἡ ἀτραπός, δι' ἧς ὁ Ἐφιάλτης ὡδήγησε τοὺς Πέρσας κατὰ τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν τριακοσίων. Ἀλλ' αἱ σήμεριναι Θερμοπύλαι δὲν ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς ἀρχαίας, ὡς τὰς περιγράφει ὁ Ἡρόδοτος. Ὁ χρόνος ὁ πανδαμάτωρ μετέβαλε τὰ πάντα. Τὸ πολυθρύλητον στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν ἔκειτο μεταξὺ τῶν κρασπέδων τοῦ Καλλιδρόμου καὶ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαλιακοῦ, ἤτις εἴς τι μέρος τόσον ὀλίγον ἀπεῖχε τοῦ βουνοῦ, ὥστε ἐσχηματίζετο στενωπός, δι' ἧς μόνον μία ἅμαξα ἠδύνατο νὰ διέλθῃ. Ἀλλ' ἔκτοτε τὰ ἐκ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν χειμάρρων συρόμενα χώματα ἐσχημάτισαν στερεὸν πεδίον ἀρκετῆς ἐκτάσεως μεταξὺ τοῦ βουνοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ὅπερ δὲν δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ πῶς οἱ Ἕλληνες ἠδυνήθησαν νὰ ὑπερασπίσωσι. Μοὶ εἶπον, ὅτι εἷς τι μέρος τοῦ βουνοῦ σώζεται κρίκος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου φαίνεται, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι προσέδενον τὰ πλοῖά των.

Τὸ ἑσπέρας οἱ ἐνταῦθα θεραπευόμενοι, χωρικοὶ ἐκ τῶν πέριξ καὶ ἐκ διαφόρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, μὲ προσεκάλεσαν εἰς τὸ δεῖπνόν τοῦ. Τὴν νύκτα διῆλθον ἓν τινὶ τῶν παραπηγμάτων· ἀλλ' ὅσοι θέλετε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὰς Θερμοπύλας, σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ διανυκτερεύσητε ἐνταῦθα· τόσον πολλοὶ κώνωπες ὑπάρχουσιν, ὥστε οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ἠδυνήθην νὰ κοιμηθῶ. Ἔχων περιτετυλιγμένας τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, ὅπως προφυλαχθῶ ἐκ τῶν ὀχληρῶν ἐπιθέσεων τῶν κωνώπων διῆλθον τὴν νύκτα ἀναγινώσκων. Τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν καταλείπων τὰς Θερμοπύλας, ἀφοῦ ἐπέστρεψα εἰς τὸ κτῆμα Κουεσέκι, ἠκολούθησα ἄλλην ὁδὸν καὶ διελθὼν παρὰ τὸ χωρίον Δημάστι, ἠρξάμην τῆς ἀναβάσεως τοῦ Καλλιδρόμου ἐν μέσῳ δάσους. Μετὰ δύω ὥρας ἔθφασα εἰς τινα κρήνην, ἔνθα συνήντησα καὶ τὴν ἀπὸ Λαμίας εἰς Γραβιὰν κατασκευαζομένην ἁμαξιτήν. Ἦτο Κυριακὴ καὶ οἱ τῆς ὁδοῦ ἐργάται συνηθροισμένοι ἐνταῦθα, εὐωχοῦντο, ᾄδοντες καὶ πίνοντες ἐντὸς προχείρων καπηλείων. Τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐπιστρέφοντες εἰς τὰ χωρία των, μὲ ἠκολούθησαν μέχρι Γραβιᾶς, προσπαθοῦντες ὅσον τὸ δυνατὸν καθ' ὁδὸν νὰ μοὶ φανῶσιν πλειότερον χρήσιμοι. Ἐντεῦθεν ἐξηκολουθήσαμεν διερχόμενοι τὸν Καλλιδρόμον ἐπὶ τῆς ἁμαξιτῆς, συναντῶντες διαφόρους πηγὰς ψυχρῶν ὑδάτων καὶ πλεῖστα δένδρα.

Μετ' ὀλίγον ἤλλαξεν ἡ σκηνογραφία. Ἐνώπιον ἡμῶν ὑψοῦντο αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῆς Οἴτης, ἡ Καταβόθρα, τὸ Ξηροβοῦνι, τὸ Βχρδοῦσι καὶ ἡ Γκιώνα, ἥτις εἶνε τὸ ὑψηλότερον βουνὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὲν ἐβλέπομεν εἰμὴ ἐκτενῆ ἄλυσιν ἀποτόμων καὶ καταφύτων ὀρέων, τὸ πλεῖστον ἀκατοικήτων. Μετ' ὀλίγον κατήλθομεν εἰς τὴν φάραγγα «Βαθὺ Ρέμα», ἀνήλθομεν ἀνωφερειάν τινα καὶ μετὰ 1 $^1/_2$ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ψυχρὰν κρήνην τὴν ἐξωθι τῆς κώμης Προκουβενίκος, ὁπόθεν τὸ πρῶτον εἴδομεν καὶ τὴν λιάκουραν, τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ Παρνασσοῦ. Ἐντεῦθεν βαδίζοντες ἐπὶ τῆς ράχεως τῶν ὀρέων κατήλθομεν εἰς μικρὰν κοιλάδα, ἥτις χωρίζει τοῦ Καλλιδρόμου τὴν Γκιώναν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν μετὰ 5 $^1/_2$ ὡρῶν κοπιώδη ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον πορείαν ἐκ Θερμοπυλῶν, ἔφθασα εἰς Γραβιὰν κειμένην εἰς τοὺς πρόποδας χαμηλοῦ βουνοῦ τῆς Οἴτης. Ἡ Γραβιὰ εἶνε μικρὰ κώμη ἔχουσα κάλλιστα ὕδατα. Οἱ ἄνδρες εἶνε ὑψηλοὶ καὶ ρωμαλέοι, αἱ δὲ γυναῖκες εὐειδεῖς. Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι φέρουσιν ἐπὶ ξυλίνων πινακίδων τὰ ὀνόματα τῶν πολεμιστῶν τοῦ περιφήμου Χανίου, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου παρὰ τὴν ἁμαξιτήν. Τὰ ἐρείπια τοῦ Χανίου τούτου, συνιστάμενα εἰς θεμέλιά τινα, περιεφράχθησαν τελευταίως πρὸς διάσωσιν διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐπὶ ὑψηλῆς πυραμίδος ἐστήθη πανελληνίῳ ἐράνῳ ἡ προτομὴ τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρίτσου. Ἐνθυμοῦνται πάντες μετὰ πόσης πομπῆς παρισταμένου τοῦ βασιλέως καὶ χιλιάδων λαοῦ ἐκ τῶν πέριξ, ἐτελέσθησαν τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τούτου, ὅπερ τιμᾷ τὴν Γραβιὰν καὶ ἰδίᾳ τοὺς εἰς τοῦτο συντελέσαντας.

Τοιαῦται ἐξόχως ἐθνικαὶ πανηγύρεις φρονηματίζουσι τὴν νέαν γενεὰν καὶ τῇ ἐμπνέουσιν ὀλίγον θάρρος ἐν μέσῳ τῆς νάρκης, ἥτις κατέλαβεν αὐτήν. Τί στάδιον δόξης λαμπρὸν τὸ μικρὸν τοῦτο Χάνι! Μια δραξ ἀνδρῶν ἠδυνήθη ν' ἀντιπολεμήσῃ πρὸς τὰς χιλιάδας τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ ἐξέλθῃ νικηφόρος. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ Χάνιον ὡς εἰς βέβαιον φερόμενοι θάνατον, ᾄδοντες καὶ ὀρχούμενοι «Αἴ! παιδιά, ὅποιος θέλει νὰ μ' ἀκολουθήσῃ, ἄς πιάσῃ στὸ χορὸ» εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐκ 1,300 στρατιωτῶν εὑρέθησαν 120 γενναῖοι Ἕλληνες, ἀρκετοὶ ὅπως δοξάσωσι τὴν πατρίδα. Ὡς οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται πρὸ τῆς μάχης ἐκαθαρίζοντο καὶ ἐπεμελοῦντο τῆς κόμης των, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ὡς διηγοῦνται οἱ χωρικοί, κατεβὰς ἐκ τῶν ὀρέων, ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν ὀχυρὰν ταύτην θέσιν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Χάνι καὶ ἐξεδίωξε τὸν *χαντζῆν*, ἀφοῦ ἐξυρίσθη ἐπιμελῶς καὶ ἐκοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Δὲν θαυμάζει δέ τις μόνον τὴν γενναιότητα τῶν ἡρώων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τὸ στρατηγικὸν πνεῦμα, μεθ' οὗ διεξήγαγον τὸν ἀγῶνα. Ὦ; ὁ Διάκος παρὰ τὰς Θερμοπύλας ἐζήτησε νὰ φράξῃ τὴν δίοδον εἰς τὸν Ὁμὲρ Βριώνην, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς συναθροίσας τὰς δυνάμεις του κατέλαβε τὸ στομιον τῆς περιφήμου κλεισωρείας τῆς Γραβιᾶς καὶ Ἀμπλιανης, ἔνθα δι' ὀλίγων δυνάμεων ἠδύνατο νὰ κωλύσῃ τὴν εἰς Βοιωτίαν κάθοδον τῶν Τούρκων.

(ἕπεται) Γ. ΦΡΑΓΓΟΥΛΗΣ

ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΕΜΜΕΤΡΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

.....

Ἀμπρὸς σὲ πλατεῖα βρέθηκαν καὶ εἶδαν φωτισμένο,
Σ' τὴ μέση ἑνὸς περιβολιοῦ παλάτι ἀνυψωμένο·
Γύρω-τριγύρω τῶζωναν δεντράκια καὶ λουλούδια
Κι' ἄκουγες ὄργανα, χαραὶς καὶ γέλοια καὶ τραγούδια·
Τὴ νύχτα ἐκείνη ἐγιόρταζε μὲ κόλακας κι' ἀσώτους
Ἕνας μεγάλος ἄρχοντας καὶ πρῶτος εἰς τοὺς πρώτους.
Φιλάργυρος καὶ ἄσωτος μ' ἀνθρώπους πεῦ μισοῦσε,
Μ' ἀνθρώπους ποῦ μισόξευρε καὶ δὲν τοὺς ἀγαποῦσε.
Μὲ πόνο τὸ χρυσάφι του ἐσκόρπαε σὰν χῶμα,
Ἐκεῖ ὁποῦ καὶ ἄσωτος δὲν τὸ πετᾷ ἀκόμα !.....
Κάνεις δὲν εἶνε σπάταλος ὡσὰν τὸν φαντασμένο·
Αὐτὸς ὁποῦ δὲν ἔδινε νερὸ στὸ διψασμένο,
Πάφηνε μόνο ἄρρωστο παιδάκι νὰ 'πεθάνῃ,
Γιὰ νὰ μὴ δώσῃ γιατρικό, φωτιὰ νὰ τὸ ζεστάνῃ,
Ἐξώδευε ὡσὰν τρελλὸς κι' ἀς ἔκλαιγε ἡ καρδιά του—
Κ' ἐπέταε τὰ χρήματα ἀπ' τὰ παράθυρά του...
Ὤ, τέτοιους ἔχομε κ' ἐμεῖς ποῦ δίνουνε βοήθεια,
Γιὰ νὰ στολίσουν μὲ σταυροὺς τὰ σπλαχνικά τους στήθια·
Ποῦ μνήματα στὸν Κάνιγκα καὶ Βύρωνα σηκόνουν
Καὶ χύνουν πόνου δάκρυα, ὅταν γι' αὐτὰ πληρόνουν...
Μέσα στὴν εὐμορφότερη, τὴν πειὸ μεγάλη *Σάλα*,
Ἀμπρὸς σὲ τραπέζι, κάθεται ὁ ἄρχοντας κι' οἱ ἄλλοι·
Τραπέζι πῶχει ἀπάνω του καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα.
Τρώγουν καὶ πίνουν, τραγουδοῦν, γελοῦν καὶ πίνουν πάλι·
Γιὰ τὴν ὑγειὰ τοῦ ἄρχοντα προπίνουν καὶ μεθοῦνε
Καὶ στρέφουνε τὸ πρόσωπο καὶ τὸν περιγελοῦνε...
Κι' αὐτὸς στὸ περιγέλοιο τους γελᾷ καὶ καμαρώνει.
Σὲ κάθε μιά τους πρόποσι τρεῖς σπιθαμᾶς ψιλόνει
Καὶ μέσα στὰ ποτήριά τους κρασὶ τῆς Κύπρου χύνει.
Πλὴν γιὰ *μετάδοσι* σταλιὰ 'στὴν ἐκκλησιὰ δὲν δίνει !
Ἄχ' πόσοι μὲ τ' ἀτίμητα 'κεῖνα κρασιὰ ποῦ πίνουν
Καὶ κατὰ γῆς τὰ χύνουν,
Πόσοι μπορούσανε πτωχοὶ νὰ ζήσουν, νὰ ντυθοῦνε·
Πόσα κορίτσια νὰ σωθοῦν πριχοῦ νὰ κρεμασθοῦνε!
Σὰν κτήνη ὅλη τὴ νυχτιὰ μεθούσανε ἐκεῖνη·
Ἄ, ὄχι· ὡσὰν ἄνθρωποι· μὴ βριζῶμε τὰ κτήνη...
Ὁ Ἰησοῦς προπέρασε τὴ θύρα τοῦ πλουσίου·
Ὁ Πέτρος κοντοστάθηκε καὶ εἶπε τοῦ Κυρίου·
— Δὲν θέλεις 'στὸ παλάτι αὐτὸ ἀπάνω ν' ἀνεβοῦμε ;
— Θαρρεῖς τῆς χήρας τὸ μικρὸ σπιτάκι πῶς θὰ βροῦμε ;
Εἶπ' ὁ Χριστός· ὁποίος ζητεῖ τῶν παλατιῶν τὴ σκάλα,
Ἔχει κατάρα ἐπάνω του καὶ κρίματα μεγάλα....
Ἔλα νὰ ἰδῇς... Καὶ 'στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ ἐμπῆκαν,
Πλὴν κἀμμιὰ χήρα σπλαχνικὴ 'μπροστά τους δὲν εὑρῆκαν,
Μόνο δυὸ σκύλοι ἄγριοι μὲ ἀναμμένα μάτια,
Ἐπεταχθῆκαν τοὺς πτωχοὺς νὰ κάμουνε κομμάτια·
Ἔχουνε τέτοιους θυρωροὺς τὰ πλούτη τὰ μεγάλα·
Τὴ φτώχια μὲ δαγκάματα πετοῦν ἀπὸ τὴ σκάλα...
Ὁ Πέτρος εἰς τὰ μέσα του κατέβασε τὸ χέρι·
Λησμόνησε πῶς δὲν κρατοῦν 'στὸν οὐρανὸ μαχαῖρι...
Πλὴν ὅταν τοὺς ἐζύγωσαν τὰ δυὸ σκυλιὰ, μὲ τρομο
Καὶ σεβας, τοὺς ἀφήσανε ἐλεύθερο τὸ δρόμο.....
Μόλις ἐκεῖνα ἔφυγαν καὶ 'μπρός Τους ἄλλα πάλι
Μὲ δυὸ ποδάρια βρέθηκαν· οἱ δοῦλοι τοῦ πλουσίου·
— Ἔξω, ζητιάνοι ! μὲ ὀργὴ ἐφώναξαν μεγάλη
Καὶ χέρι, χέρι ἐσήκωσαν 'στὴν ὄψι τοῦ Κυρίου !

Η'.

Εἰς τῆς πλατείας βγήκανε σιωπηλοὶ τὴ μέση·
— Βλέπεις, τοῦ εἶπε ὁ Χριστός, τί εἶνε τὰ παλάτια ;
Ἀλλὰ τὸ δύστυχο αὐτὸ θὰ γκρεμισθῇ, θὰ πέσῃ·
Ὅλοι σ' ὀλίγο θὰ χαθοῦν καὶ θὰ γινοῦν κομμάτια !
Ἔξω, ναὶ ἔξω ἀπ' τοὺς δυὸ ἐκείνους σκύλους μόνο...
Κ' ἐστέναξε· καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμη ἔχει πόνο·
Τὸν πόνο πῶχει σὰν κτυπᾷ πατέρας τὸ παιδί του,
Ὁποῦ ἐκεῖνο τιμωρεῖ καὶ δέρνει τὴ ψυχή του....
Γι' αὐτὸ μετάνοιωσ' ὁ Θεὸς ὁποῦ μᾶς ἔχει φτιάσει·
Περνοῦσε τόσο εὔμορφα τὸν ἄνθρωπο πρὶν πλάσῃ !
Τὴν κεφαλή του ἔσκυψε, ὁ Πέτρος ἐφοβήθη
Κ' ἐκείνους ποῦ ἀμέριμνοι γιορτάζουν ἐλυπήθη·
— Κύριε, εἶπε· Κύριε, ἐκεῖ ἀπάνω ὅλοι,
Σὲ τέτοια μέρα σπλαχνική, 'στὴν ἐδική σου σχόλη,
Ὅλοι σ' ὀλίγο θὰ χαθοῦν καὶ πέτραις θὰ τοὺς θάψουν ;
Δὲν εἶνε μέσα καὶ σ' αὐτοὺς δυὸ τρεῖς καλοὶ νὰ σώσῃς ;
Δὲν πάει μάναις σήμερα παιδιὰ νεκρὰ νὰ κλάψουν....
Καλλίτερα, καλλίτερα, Χριστέ, νὰ τοὺς λυτρώσῃς !
— Πετρο. ἀπὸ τὸν Πατέρα μου κατάρα ἔχουν πάρῃ·
— Ναι, Κύριε· πλὴν εἰς Αὐτὸν μεγάλη ἔχεις χάρι·
Μιὰ δεησί Σου — μάλιστα σὲ τούτη τὴν ἡμέρα
Καὶ ἡ κατάρα σβύνεται τοῦ σπλαχνικοῦ Πατέρα...
— Θαρρεῖς, πῶς περισσότερο λυπᾶσαι ἀπὸ ἐμένα ;
Εἶπ' ὁ Χριστός... κ' ἐστέναξε· ἂν ὅμως δὲν 'πεθάνουν
Ὅσ' ἄδικα κι' ἂν ἔχουνε ὡς τώρα καμωμένα,
Δὲν εἶνε τίποτα 'μπροστὰ 'ς ἐκεῖνα ποῦ θὰ κάνουν !
— Θὰ μετανοιώσουν, Κύριε, ἀνίσως τοὺς φωτίσῃς·
Καὶ τί, καὶ τί δὲν γίνεται ὅταν ἐσὺ θελήσῃς...
— Πλὴν, εἶπε, ἡ μετάνοια δὲν θἄνε ἐδική τους·
Πρέπει νὰ εἶνε μέσα τους νὰ βγῇ ἀπ' τὴ ψυχή τους...
Μιλοῦσ' ἀκόμη καὶ σεισμὸς ἐτάραξε τὸ χῶμα
Κ' ἐσείσθη τὸ Παλάτι·
Πλὴν τοῦ Χριστοῦ 'ς τὸν οὐρανὸ ὑψώθηκε τὸ μάτι
Καὶ τὸ σεισμὸ σταμάτησε τὸ σπλαχνικό Του στόμα !
Ὀλόχαρος γονάτησε ὁ Πέτρος ἐμπροστά Του
Καὶ δακρυσμένος φίλησε τὰ πόδια τ' ἄχραντά του.

.....

Δρόμους πολλοὺς γυρίσανε, σὲ σπίτια χίλια ἐμπῆκαν,
Κι' ὅπου κι' ἂν ἐπατήσανε χαρὰ καὶ φῶς ἀφῆκαν.
Ὅλη τὴ νύχτα τ' οὐρανοῦ κατέβαινε ἡ χάρι,
Σ' ἂν σὲ λουλοῦδι ἀπότιστο δροσιᾶς μαργαριτάρι...
Πολλὰ στεγνῶσαν δάκρυα, χαρὰ ἡ πίκρα ἐγίνη
Καὶ χείλη ἐχαμογέλασαν ποῦ κλείδωνε ἡ ὀδύνη !
Κείνη τὴ νύχτα τὰ μικρὰ παιδιὰ ἐλάμπαν ὅλα·
Ἐπῆρε κᾶτι ἀπ' τοῦ Χριστοῦ τὴ γέννησι ἡ μορφή τους·
Κάθε προσκεφαλάκι τους 'ς τὴν κούνια ἐμοσχοβόλα
Καὶ φῶς 'ς ἂν ἐμεγάλωσαν ἐγίνηκε ἡ ζωή τους...
Πόσα δὲν βρῆκαν οἱ φτωχοὶ καλὰ 'ς ἂν ἐξυπνῆσαν !
Παιχνίδια τὰ πτωχὰ παιδιά, ὁ ἄρρωστος ὑγεία
Καὶ καλωσύνη οἱ κακοὶ παράξενη αἴσθανθῆκαν·
Εἶχε πατήσει οὐρανοῦ χαρὰ τὴ δυστυχία.
Καὶ τὸ παλάτι τοῦ κακοῦ πλουσίου ἄλλο ἐγίνη·
Παλάτι πλειὰ δὲν τὄλεγαν ἀλλὰ ἐλεημοσύνη.

Θ'.

Ἐταξειδέψαν σὲ πολλὰ τοῦ κόσμου ἀκόμη μέρη·
Ὅλη τὴ νύχτα Δάσκαλος καὶ Μαθητὴς γυροῦσε

Καὶ τόσους πόνους τοῦ Χριστοῦ ἐγιάτρεψε τὸ χέρι !
Καὶ 'ς τὴν Ἑλλάδα βρέθηκε ποῦ τόσο ἀγαποῦσε·
Γιατὶ μονάχα ὁ Σταυρὸς καὶ τὸ δικό της χέρι,
Αὐτὰ τὰ δυώ, ἐδείξανε τῆς Βηθλεὲμ τ' ἀστέρι !
Εἰς τὴν Ἀθήνα ἔφθασε τὸ Ἅγιο Ζευγάρι·
Τοῦ Παρθενῶνα ὁ Χριστὸς ἐκύτταξε τὴ χάρι
Κ' εἶπε 'ς τὸν Πέτρο δείχνοντας ἀργὰ τὰ λείψανά του·
— Ὁ Οὐρανός μου μοναχὰ περνᾷ τὴν εὐμορφιά του·
Εἴχανε μοῖρα οἱ θεοὶ οἱ ψεύτικοι μεγάλη·
Ποιὰ ἐκκλησιὰ μας ἠμπορεῖ 'μπροστά του νὰ προβάλλῃ ;
Ἄ καὶ νὰ ἤμουνα ἐκεῖ ὁποῦ ἐθεωροῦσε
Τὸν Παρθενῶνα καὶ γι' αὐτὸν 'ς τὸν Πέτρον ὡμιλοῦσε·
Νὰ ἤμουν Πέτρος Του ἐγώ, 'ς τὰ πόδια του νὰ πέσω,
Γονατιστός, μὲ δάκρυα νὰ τὸν παρακαλέσω,
Καθὼς ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ νά τονε κάμῃ πάλι·
Χιονάτο, μέσ' 'ς τὴ νειότη του, μὲ τὰ παλιά του κάλλη.
Πλὴν μὲ καινούργιο ὄνομα... τ' ὄνομα τὸ 'δικό του,
Τὰ κάλλη του νὰ γίνουνε διπλᾶ μὲ τὸ Σταυρό Του !
Νᾶχῃ κ' Ἐκεῖνος Ἐκκλησιὰ νὰ τονὲ φθάνῃ ὀλίγο·
Πλὴν πάλι ἐπλανήθηκα καὶ ἄλλο δρόμο ἀνοίγω·
Καὶ βλασφημοῦν τὰ χείλη μου Αὐτὸς γιὰ Ἐκκλησιά του,
Ἔχει τ' ἀνθρώπου τὴν καρδιά, Βωμὸ τὸ Γόλγοθά Του !

Ι'.

Ὀρνίθι, ἔκραξε, αὐγῆς· ὀλίγη νύχτ' ἀκόμα
Καὶ ὀλίγη ἤτανε αὐγή. Εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα
Ἔσβυναν τ' ἄστρα, χάνουνταν 'ς τ' ἀγνώριστά του βάθη,
Ὅταν Χριστὸς καὶ Μαθητὴς 'μπρὸς σ' ἕνα σπίτι ἐστάθη.
Σκοτάδι τὸ ἐσκέπαζε κ' ἕνα του μόνο δῶμα,
Φωλίτσα Μούσης πρωϊνῆς, φωτίζουνταν ἀχόμα.
Σ' τὸ δῶμα ἐκεῖνο μονομιᾶς βρεθήκανε κ' οἱ δύο,
Καὶ εἶδαν νειὸ – σχεδὸν παιδὶ – ἀπάνω σὲ θρανίο.
Ὕπνος γλυκὸς τοῦ ἔκλεισε ἐκεῖ τὰ βλέφαρά του·
Καὶ σὰν πουλάκι 'στὴ μικρὴ φωλιά του ἐκοιμᾶτο·
Σὰν νἀβλεπε τὸν οὐρανὸ ἀπάνω, σηκωμένο
Τὸ μέτωπό του ἐφαίνετο πλατὺ καὶ τιμημένο·
Μέτωπο ποῦ πολλαῖς φοραῖς ἐφίλησαν ἡ Μοῦσαις·
Ἴχνος ἰδέας φωτεινῆς τὸ φώτιζε, θαρροῦσες,
Κι' ἀκόμα εἰς τὸ χέρι του κονδύλι ἐμπνευσμένο
Κρατοῦσ' ὁ νειός, ἀπὸ φτερὸ ἀγγελικὸ βγαλμένο...
Κ' εἶδαν εἰς τὸ γραφεῖό του, ποῦ ἐμύριζε θρησκεία,
Ἓν ἀγοικτὸ Εὐαγγέλιο κι' Ὁμήρου ραψῳδία !
Φῶς καὶ φωτιά, σταυρὸ κι' ἀητό, πλάϊ μὲ πλάϊ, ἀντάμα·
Τὸν Ὄλυμπο καὶ Γολγοθᾶ, χαμόγελο καὶ κλᾶμα....
Ἀγνάντιά του ἐφαίνετο Χριστὸς ζωγραφισμένος·
Χλωμὸς τὸ μαῦρο σήκωνε σταυρό Του κουρασμένος
Κ' ἔπεφτε ἀπ' τὸ κανδύλι Του τὸ ἀναμμένο κάτω,
Μι' ἀκτῖνα εἰς τὸ μέτωπο τοῦ νειοῦ ποῦ ἐκοιμᾶτο !

.....

.....

Δὲν 'πῆγε εἰς τὴν ἐκκλησιά· τὴν εἶχε 'στὴν καρδιά του
Ὁ νειὸς τὴν ἐκκλησιά του·
Ὅλη τὴ νύχτα ἔγραφε κι' ἀπὸ καμπάνας ἦχο,
Γιὰ τ' ἅγια Χριστούγεννα ἔπαιρνε κάθε στίχο·
Ἀπ' τὸ κανδύλι τοῦ Χριστοῦ ποῦ ἔβλεπε ἡ ματιά του
Κ' ἔγραψε μὲ τὴ λάμψι του τὸ νέο ποίημά του !
Ὁ Ἰησοῦς περίλυπος 'στὸ πλάγι του ἐστάθη,
Κι' ὁ Πέτρος, εἶπε·—Κύριε, τὸν παίρνωμε ἀπάνω ;
Κ' ἐγὼ δὲν ξεύρω, πλὴν θαρρῶ πολλὰ πῶς θενὰ πάθῃ...
Δὲν εἶναι γιὰ τὸν κόσμο αὐτὸν τὸν ἄδικο καὶ πλάνο !
Τοῦ Ἰησοῦ ἐστέναξαν τὰ στήθεια τ' ἁγιασμένα
Κ' εἶπε·—ἂν ἤξευρες αὐτὰ τὰ μάτια τὰ κλεισμένα
Πόσα θὰ χύσουν δάκρυα.... ἂν ἤξευρες ἀκόμα,
Πόσα φαρμάκια θενὰ πιῇ τὸ σπλαχνικό του στόμα,
Τὰ δυὸ σου μάτια θἄτρεχαν γι' αὐτὸν ὡσὰν την βρύση !
— Πάρτονε τότε, Κύριε, πριχοῦ νὰ μαρτυρήσῃ...
Μὴ τὸν ἠυπνήσῃς τ' οὐρανοῦ εὐλογημένε Κρίνε,
Εἶπε 'στὸ Κύριο δειλὰ τοῦ Μαθητοῦ τὸ στόμα.
— Πέτρο, ὁ δρόμος τ' οὐρανοῦ, τὸ Γολγοθᾶ μου εἶναι·
Κ' ἐγὼ ἀνέβηκ' ἀπ' αὐτὸν 'στὸ φωτεινό του δῶμα !
Τὸν δρόμο αὐτὸν τὸν 'ξεύρεις σύ... Ὁ νειὸς ὁποῦ κοιμᾶται
Καὶ εἰς ἀγάπης ὄνειρο τὴν ὥρ' αὐτὴ πλανᾶται,
Λύρα κρατεῖ... πλὴν δάκρυα πρέπει πολλὰ νὰ χύσῃ,
Γιὰ νὰ 'μπορέσῃ ἕνα καιρὸ κἀλὰ νὰ τραγουδήσῃ...
Τὸ δάκρυ τοῦ τραγουδιστῆ εἶν' οὐρανοῦ τραγοῦδι,
Πρέπει νὰ ποτισθῇ ἡ γῆ γιὰ ναῦγῃ τὸ λουλοῦδι !
Τὸ χέρι Του εὐλόγησε γλυκά, γλυκά, σὰν μάνα
Τὸν ποιητὴ ποῦ ἔμελλε μαρτύρια νὰ πάθῃ.
Ὅταν ἀκούστη πρωϊνὴ τῆς ἐκκλησιᾶς καμπάνα
Καὶ μὲ τὸν ἦχο Δάσκαλος καὶ Μαθητὴς ἐχάθη !

.....

Ποιὸς ξέρει, ποιὸς ὁ Ποιητὴς νὰ ἤτανε Ἐκεῖνος ;...
Ἄχ, σ' ὅλους ἔκαμε καλὰ τῆς Βηθλεὲμ ὁ Κρίνος
Καὶ μοναχὰ ὁ Ποιητὴς σ' Αὐτὸν δὲν 'βρῆκε χάρι·
Τὸν Πέτρον δὲν τὸν ἄκουσε ἀπάνω νὰ τὸν πάρῃ !...

(24 Δεκεμβρίου 1889)

ΑΠΟ ΤΟΠΟΥ ΕΙΣ ΤΟΠΟΝ

ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ*

ΚΑΡΑΒΑΝΙΟΝ ΕΝ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ

Ἅμα ὡς οἱ ἀλέκτορες ἄρχονται κράζοντες, οἱ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐγείρονται ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἡ σκέψις, ὅτι πρέπει νὰ ὁδοιπορήσωσι, ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν πρὸ τοῦ μεγάλου καύσωνος, ἐνθαρρύνει τοὺς ὀκνηρούς, ἀποδιώκουσα πᾶσαν ἀπ' αὐτῶν νάρκην.

Ἐν πρώτοις ἡ προσευχὴ ἢ μᾶλλον αἱ προσευχαί, διότι πάντες οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔχουσι διαφόρους θρησκείας : οἱ Ἄραβες, οἱ Νουβοὶ καὶ πάντες οἱ τὸν Προφήτην πιστεύοντες, ἀθροίζονται ὅπως ἀπαγγείλωσι τὰ ἐδάφια τοῦ Κορανίου· οἱ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ μαῦροι ἐπικαλοῦνται τὸν παρ' αὐτοῖς λατρευόμενον Θεόν, οἱ δ' εἰδωλολάτραι, οἱ μὴ ἔχοντες ὡρισμένην πίστιν, οὐδὲ ὡρισμένας θρησκευτικὰς ἀρχάς, φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν περίαπτα, ἅτινα λατρεύουσι μεταβαίνοντες εἰς γωνίαν τινά.

Τῶν καθηκόντων τούτων ἐκπληρωθέντων, ἄρχεται τὸ πρόγευμα, τοῦ μαύρου οὐδέποτε ὁδοιποροῦντος μὲ κενὸν τὸν στόμαχον. Ἀνασκαλεύουσι τοὺς δαυλούς, ἀναρριπίζουσι τὸ καθ' ὅλην τὴν νύκτα καῖον πῦρ, ἀνακινοῦσι τὴν εἰσέτι καίουσαν κόνιν· μετ' οὐ πολὺ δὲ βλέπει τις ψηνόμενα ἐν ταῖς χύτραις εἶδός τι ζυμαρικῶν, ἢ κυάμους βραζομένους ἐν τηγανίοις. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τετάρτην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρωΐας, τὸ θερμόμετρον, ἐν τοῖς παρακτίοις τούτοις τόποις δεικνύει 16 ἕως 18 βαθμούς. Ἡ θερμοκρασία αὕτη θεωρεῖται ψῦχος παρὰ τοῖς Ἀφρικανοῖς. Οὕτω τρέμοντες ἐκ τοῦ ψύχους, κοιμώμενοι ἔτι, χασμώμενοι καὶ τανυόμενοι, ὁλισθαίνουσιν ἐγγὺς τῶν πυρῶν, καὶ ἀνασκαλεύουσι τοὺς δαυλούς.

*

Πέμπτη ὥρα. Ἡ ἀναχώρησις διετάχθη· ἡ διαταγὴ ὅμως δὲν ἀρκεῖ πάντοτε ὅπως ἄρξηται ἡ ὁδοιπορία. Πρέπει οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ καραβανίου, οἱ κύριοι, νὰ γνωρίζωσι τὸν τρόπον τοῦ ἐπιβάλλεσθαι· διότι πάντες ἐπιθυμοῦσι νὰ παραμείνωσιν, ἰδίᾳ ἐὰν τὸ στρατόπεδον εἶνε καλῶς ἐκλελεγμένον, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῷ ἐγγὺς χωρίῳ ὡραῖαι κόραι φιλόξενοι ἢ ἂν προκειται νὰ τελεσθῇ πανήγυρίς τις ἐν τοῖς περιχώροις. Καραβάνιά τινα ἀπεποιήθησαν ἐνίοτε ἐπὶ ἡμέρας, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ ἑβδομάδας νὰ ὁδοιπορήσωσι. Διὰ τοῦτο ..... καὶ δι' ἄλλους ἔτι λόγους.... τὰ ταξείδια διαιωνίζονται εἰς τὴν Κεντρῴαν Ἀφρικήν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Στάνλεϋ ἐθεωρήθη ἀποθαμμένος, ὡς βραδύνας ἐπὶ τοσοῦτον νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἀλλ' ἐνταῦθα πρόκειται περὶ καραβανίου πειθαρχοῦντος, καὶ ἑτοίμου πρὸς ἀναχώρησιν, καταφαίνεται δὲ ἐκ τοῦ θορύβου τῶν φωνῶν, τῶν σαλπίγγων, καὶ τῶν κροτάλων, ἐκ τῶν κραυγῶν τῶν ἀχθοφόρων, ἤτοι τῶν μαύρων τῶν ἐκτελούντων τὰ καθήκοντα τῶν

* Σημ. Μεταφ. Αἱ εἰκόνες αὗται, εἶνε αἱ τελευταῖαι γραφεῖσαι ὑπὸ τοῦ πρό τινων ἡμερῶν ἀπεθανόντος διασήμου μυθιστοριογράφου Ἀδόλφου Μπελώ.

ζῴων καὶ ἀντικαθιστώντων τοὺς ἵππους, τοὺς ὄνους καὶ τὰς καμήλους, αἵτινες ἀδύνατον νὰ ἐγκλιματισθῶσι εἰς τινας ἀφρικανικὰς χώρας. Σπουδαῖον ζήτημα εἶνε ἡ φόρτωσις τῶν ἀχθοφόρων τούτων: πρέπει νὰ διανείμωσι τὰ φορτία ἀναλόγως τῶν δυνάμεων ἑκάστου καὶ νὰ μὴ δώσωσι εἰς τινα, ὅταν ἡ ὁδοιπορία εἶνε μεγάλη, βάρος ὑπερβαῖνον τὰς πεντήκοντα λίτρας. Οἱ πρῶτοι φορτωθέντες ἀναμένουσι τοὺς συντρόφους των κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, οἱ μὲν ἱστάμενοι ἐπὶ ἑνὸς ποδός, καὶ στηρίζοντες τὸ πέλμα τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος οἱ δὲ περιβάλλοντες ἀδελφικῶς διὰ τοῦ βραχίονος τὴν ὀσφὺν τοῦ γείτονος· ἄλλοι κάθηνται ὀκλαδὸν κατὰ τὸν ἀφρικανικὸν ἢ ἀσιατικὸν τρόπον, ἐπὶ τῶν γαστροκνημιῶν καὶ τῶν πτερνῶν, τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν μηρῶν ἔχοντες, τὸν πώγωνα ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ βλέπουν ἀσκαραδαμυκτὶ τὸν μέλλοντα νὰ διατάξῃ τὴν ἀναχώρησιν. Ἄλλοι πάλιν, ἀνὰ ὁμίλους σωρευόμενοι, φαίνονται ἕτοιμοι νὰ διαπληκτισθῶσι, κραυγάζουσι, χειρονομοῦσιν. Οἱ στρατιῶται πάλλουσι τὰ ὅπλα των, οἱ ἀχθοφόροι ἐγείρουσι τὰ φορτία των, ὡς εἰ ἔμελλον νὰ τὰ ρίψωσι κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐχθρῶν των· ἀλλ' αἴφνης καθησυχάζουσι ὡς διὰ μαγείας.

* * *

Τέλος, ἐπὶ τῇ διαταγῇ τῶν κυρίων αὐτῶν, ἡ ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχηματισθεῖσα φάλαγξ, ἄρχεται τῆς ὁδοιπορίας κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν, ἐπὶ μακρᾶς γραμμῆς ἐκ τριακοσίων ἢ τετρακοσίων ἀτόμων, ἐνίοτε δὲ ἐκ πεντακοσίων μέχρι χιλίων:

Πρῶτον ὁ ὁδηγὸς τοῦ καραβανίου ἐνδεδυμένος συνήθως θεατρικῷ τῷ τρόπῳ, μὲ κυμαινόμενον μανδύαν χρώματος ποικίλου, θύσανον ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μὲ σημαίαν ἀνὰ χεῖρας φέρουσαν τὴν ἡμισέληνον καὶ ρητά τινα τοῦ Κορανίου γεγραμμένα δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων.

Παρὰ τὸν ὁδηγὸν βαίνουσι οἱ μουσικοί, κρούοντες τύμπανα, προστρίβοντες εἴδη τινα κυμβάλων, ἢ ἐμφυσῶντες ἀδεξίως ἐντὸς σαλπίγκων. Ἡ μουσικὴ αὕτη καίτοι καταξεσχίζει τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἡμῶν ὦτα εἶνε ὅμως πλήρης γλυκύτητος διὰ τὰ τῶν μαύρων.

Ὁ Βαῖκερ λέγει που ὅτι περιηγητὴς παίζων ἁρμονικὴν σάλπιγγα δύναται νὰ διέλθῃ ἀκινδύνως τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικήν. Ὑποθέτομεν, ὅτι ἐὰν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὀργανέτον μεθ' ὅλων τῶν ἐν τοῖς θεάτροις παιζομένων τεμαχίων, θὰ ἠκολουθεῖτο βεβαίως ὑπὸ ἐνθουσιώδους πλήθους, καὶ μετὰ τῆς ἐρχομένης ταύτης συνοδίας, ἀπαύστως ἀνανευομένης, θὰ διέτρεχε καὶ τὰς μᾶλλον ἐχθρικὰς χώρας.

Ὄπισθεν τῶν μουσικῶν βαίνει στρατιὰ ἐνόπλων, πολλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τοῦ καραβανίου, τῆς περιουσίας τῶν κυρίων αὐτοῦ, καὶ τοῦ φόβου ἢ τῆς ἐμπιστοσύνης ἣν ἐμπνέει ἡ χώρα ἐν ᾗ περιπλανῶνται. Οἱ στρατιῶται οὗτοι, Ἄραβες, Νοῦβαι, Σουδανοί, βαδίζουσι ὑπερηφάνως φέροντες καραβίναν ἐπ' ὤμου, καὶ λόγχην ἀνὰ χεῖρας, οὐδόλως φροντίζοντες περὶ τῶν ἀχθοφόρων οὓς θεωροῦσιν ὑποδεεστέρους αὐτῶν. Ἔπεται ἡ φρουρά· εἶτα οἱ κύριοι ὁτὲ πεζοί, ὁτὲ ἐπὶ βουβάλων, ἢ ἐπὶ φορείου, ἡ ἐντὸς «χαμὰκ» κρεμαμένου ἐκ μακρῶν καλάμων καὶ φερομένου ὑπὸ πολλῶν μαύρων. Οἱ ἔμπιστοι ὑπηρέται βαδίζουσιν ὄπισθεν αὐτῶν, ὡς καὶ τινες ὡραῖαι Σουδαναὶ φοροῦσαι ποικιλοχρώμους χιτῶνας, ὑψηλαὶ καὶ εὐλύγιστοι. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των καλῶς διηυθετημένης, εὐθυτενοῦς καὶ σταθερᾶς ἐπιτίθεται μεγάλη κολοκύνθη πλήρης πραγμάτων χρησίμων τοῖς λευκοῖς: ἐνδυμάτων πρὸς ἀλλαγήν, τροφίμων, ἰατρικῶν.

* * *

Ἔπονται τέλος οἱ κυρίως ἀχθοφόροι, ἀνὰ δύο μὲν ὅταν ἡ ὁδὸς εἶνε στενή, ἀτάκτως δὲ ὅταν εἶνε εὐρεῖα, φέροντες τὰς μεγάλας ἀποσκευάς, σπόρους, ἀλευρώδεις τροφάς, ὕδωρ· κιβώτια μὲ παντοειδεῖς προμηθείας, σκηνάς, στρώματα, ἐφαπλώματα βαμβακερὰ ὑφάσματα προωρισμένα διὰ δῶρα, μετάλλινα σύρματα περιτετυλυγμένα περὶ ξυλαμίσκων, ὅπως εὐκολύνονται εἰς τὴν καταμέτρησιν, ὅτε πρόκειται νὰ πληρώσωσι ἀγοασθέν τι ἀντικείμενον διὰ σιδηροῦ σύρματος· ἐπίσης δὲ ὑφάσματα, γαλικά, καὶ ὅπλα δι' ὧν πληρώνουσι, κατὰ τὴν θέλησιν τῶν ἀπαιτούντων τὰ διόδια ἀρχηγῶν Ὡς πρὸς τὰς δευτερευούσης ἀξίας ἀγορὰς κατασκευάζουσι μικρὰ τινα νομίσματα ἐν εἴδει κογχυλίου καλούμενα *κωρίς*, ἐκ μαργαριτῶν ἀποσπωμένων ἔκ τινος περιδεραίου ἢ χαλυβδίνων μικρῶν τεμαχίων ἀποσπωμένων ἔκ τινος ἀντικειμένου.

Οἱ ἀχθοφόροι οὗτοι εἶνε ἀπὸ 20 ἕως 30 ἐτῶν, ἔχουσιν ἰσχυροὺς βραχίονας, νευρώδεις κνήμας, καὶ εὐρεῖς ὤμους.

Τεμάχιον ὑφάσματος ζωνύει τοὺς μηρούς, τὸ δὲ λοιτὸν σῶμα εἶνε κεκαλυμμένον ὑπὸ διαφόρων κοσμημάτων. Ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κνημῶν δὲν βλέπει τις ἢ χαλύβδινα καὶ μολύβδινα ψέλλια, στεφάνους ἐξ ἐλεφαντόδοντος, περιδέραια, μικροὺς σιδηροῦς κωδωνίσκους, καὶ ταινίας ἐρυθρᾶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, κεκρυφάλους ἐκ δέρματος πιθήκων, θυσάνους ἐκ πτερῶν γλαυκῶν ἢ στρουθοκαμήλων· ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους τῶν Νούβων, δερμάτινα σακκίδια, εἴδη περιάπτων, ἐφ' ὧν εἶνε γεγραμμένα ρητὰ τοῦ Κορανίου. Ἐκ τῆς ὀσφύος αὐτῶν κρέμαται μάχαιρα, μικρὸς πέλεκυς, σάκκος περιέχων προμήθειαν σπόρων, καὶ τὸ ξύλινον σκαμνίον τὸ χρησιμεῦον ἀντὶ ἕδρας, διότι οἱ ἰθαγενεῖς τῶν πλείστων χωρῶν τῶν μαύρων οὐδέποτε κάθηνται χαμαί.

Γυναῖκές τινες, δοῦλαι ἢ ἐλεύθεραι, ἃς οἱ ἀχθοφόροι ὁδηγοῦσι μετ' αὐτῶν ὅπως τοὺς τέρπωσιν, ἰδίᾳ δὲ ὅπως ἀνακουφίζωσιν αὐτοὺς διὰ μέρους τοῦ φορτίου των, βαδίζουσιν ἡρέμα, ὠθούμεναι ὑπὸ στρατιωτῶν ἀποσπασθέντων τῆς φρουρᾶς, καὶ χρησιμευόντων ἀντὶ ὀπισθοφυλακῆς, ὅπως συλλέγωσι τοὺς μένοντας ὀπίσω καὶ ἐμποδίζωσι τὰς λειποταξίας.

Ἡ φυγὴ εἶνε ἰδίᾳ ἐπίφοβος, ὅτε συναντῶσι καραβάνιον ἐπανερχόμενον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὸν Νεῖλον. Ὁ Ἀφρικανὸς ἀγαπᾷ τὸ πάτριον ἔδαφος, μ' ὅλον δὲ τὸν ὑπεσχημένον μισθόν, κατὰ τὰς τιμωρίας, καταλαμβάνεται συνήθως ὑπὸ ἀκαθέκτου ἐπιθυμίας νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς κυρίους μεθ' ὧν ὁδεύει, ὅπως ἀκολουθήσῃ τοὺς ἐπανερχομένους καὶ ἐπανίδῃ τὸ ταχύτερον τὸ χωρίον του. Οὐδέποτε δραπετεύει τὴν νύκτα, φοβούμενος τὰ ἄγρια θηρία, ἰδίᾳ δὲ τὸν *ζομβὺ* τὸν βρυκόλακα τῶν μαύρων· τὴν ἡμέραν ὅμως κρύπτεται ἐπιδεξίως, ματαία δ' ἀποβαίνει πᾶσα καταδίωξις. Ἡ νοσταλγία ἀναπτύσσει τὴν διάνοιάν του καθιστῶσα αὐτὸν ἐπιτήδειον, ὅπως μὴ ἀνευρεθῇ κρυπτόμενος.

* * *

Ἀπὸ τῆς ἕκτης μέχρι τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς ὥρας, ἅπαν τὸ πλῆθος τοῦτο χειρονομεῖ, κινεῖται, σφαδάζει, ὀρχεῖται, πηδᾷ, ᾄδει, λαλεῖ, συρίζει, ὠρύεται, μιμεῖται τὰς φωνὰς τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων. Νομίζει τις αὐτοὺς τρελλοὺς ἢ δαιμονιῶντας. Πρὸς τὸν θόρυβον τοῦτον συμμίγνυται καὶ ἕτερος, ἡ πλαταγὴ τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, τῶν λεβήτων, τῶν χυτρῶν, τῶν ξηρῶν κολοκυνθῶν, καὶ τῶν πινακίων, ἅτινα προσκρούονται συχνάκις δὲ καὶ θραύονται, πρὸς τέρψιν τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀχθοφόρων.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀγδόην, ὅτε ὁ καύσων ἀρχίζει, ὁ θόρυβος οὗτος ἐλαττοῦται καὶ μετ' οὐ πολὺ καταπαύει. Οἱ μαῦροι ἀρκοῦνται τότε λαλοῦντες ἢ ψυθιρίζοντες μεταξύ των, διότι ὁ ἄραψ οὐδέποτε μένει ἐντελῶς σιωπηλός.

Ἅμα πλησιάζωσι εἴς τι χωρίον, ὁ κροτοπάταγος ἀρχεται πάλιν. Τύμπανα, σάλπιγκες, πυροβολισμοί, καὶ κραυγαί, ἃς πλεῖστοι ἐξερευνηταὶ ἐξήγησαν ὡς σημαινούσας:

«Στῶμεν. — Ὄχι, ὄχι, προχωρήσωμεν! Ὀπά, ὀπά! ἡ χώρα εἶνε ἐγγύς, θὰ εὑρωμεν ζωοτροφίας! Θὰ ἴδωμεν τὰς μητέρας μας! Θὰ φύγωμεν!

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην ἢ τὴν μεσημβρίαν φθάνουσι εἰς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος ὑπὸ τῶν ὁδηγῶν, ὡς πρῶτον σταθμόν. Ἡ ἡμέρα ἐτελείωσε· σπανιώτατα τὸ καραβάνιον ὁδοιπορεῖ μετὰ μεσημβρίαν ἢ τὸ ἑσπέρας. Μόνος ὁ Στάνλεϋ κατώρθωσε τοῦτο, διὰ τῆς φοβερᾶς πειθαρχίας.

Ἐνίοτε σταματῶσιν ἔν τινι χωρίῳ. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ, ἀντὶ δώρων τινῶν, παραχωρεῖ εἰς τοὺς νεοαφιχθέντας τὴν κατοικίαν του, καὶ τὰς καλύβας τῶν ὑπηκόων του, μέχρι τῆς ἐπαύριον. Οἱ ἀρχηγοὶ ὅμως τῶν καραβανίων, ἀποφεύγουσιν ἐφ' ὅσον δύνανται τὴν καταστρεπτικὴν ταύτην φιλοξενίαν. Φοβοῦνται ὡσαύτως τοὺς κινδύνους, διότι οἱ κάτοικοι, καίτοι συγκατατίθενται νὰ παραχωρήσωσι τὰς στέγας των, δὲν θεωροῦσιν ὅμως ἀναγκαῖον ν' ἀπομακρυνθῶσιν, ἀλλ' ἀναμιγνύονται μετὰ τῶν φιλοξενουμένων, καὶ αἱ ἔριδες ἄρχονται.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰτία τῶν ἐρίδων εἶνε αἱ γυναῖκες. Ἐὰν αὐταὶ δὲν τηρῶσι τὴν ἁρμόζουσαν στάσιν, οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ σύζυγοι αὐτῶν προσποιοῦνται ὅτι ζηλοτυποῦσιν, ὅπως λάβωσι δῶρόν τι· ἐὰν δὲ δείκνυνται ἄγριαι, τὰς ἀπωθοῦσι πανταχόθεν, ἢ τὰς κακομεταχειρίζονται, οἱ δὲ συγγενεῖς των πειρῶνται νὰ τὰς ὑπερασπισθῶσιν.

Πρώτη φροντίς, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τόπου τῆς στρατοπεδεύσεως, εἶνε ἡ ἐκφόρτωσις τῶν ἀποσκευῶν καὶ ἡ καταμέτρησις αὐτῶν, εἶτα πρὸ τῆς διανομῆς τῶν τροφίμων, ὑπηρέται, στρατιῶται καὶ ἀχθοφόροι, ἀδιακρίτως, μεταβαίνουσι πρὸς συλλογὴν χόρτων, κλάδων καὶ φλοιῶν. Πηγνύουσι τοὺς ἰσχυροτέρους κλάδους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, συνδέουσιν αὐτοὺς διὰ κληματιδοειδῶν φυτῶν καὶ ἐπικαλύπτουσι διὰ μεγάλων δραγμάτων ἐγείροντες οὕτω σκηνὰς ἀδιαβρόχους.

* * *

Ἀφοῦ καταβροχθίσωσιν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ, ἢ ἰδιαιτέρως, πυκνὸν ζωμὸν ἐκ *δουρᾶ*, ἀφοῦ φάγωσιν ἀντὶ ψητοῦ τεμάχιον ἀρνίου, αἰγὸς ἢ πτηνοῦ τινος, γενναίως χορηγουμένου ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἀντὶ ἀκρατίσματος μύρμηκας ὀπτοὺς καὶ μῦς ἐψημένους εἰς τὴν κόνιν, ἀντὶ δὲ ὀσπρίων χόρτα *σοργὸ* καὶ διαφόρους ρίζας, οἱ ἀχθοφόροι καὶ οἱ στρατιῶται ροφῶσι καπνὸν ἢ κάνναβι ἢ μασῶσιν ἐρυθρὰν γῆν παραγομένην ἐκ τῶν μυρμηκιῶν.

Ἐνίοτε, τὴν νύκτα φαίνεται ὅτι τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τῶν Ἀφρικανῶν, ὡς ἐπιδρᾷ καὶ ἐπὶ τινων ζῴων, τότε δὲ ἀπρόοπτος μουσικὴ καὶ ᾄσματα, προκαλοῦσι τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν διασκέδασιν, τὸν ἔρωτα καὶ τὸν χορόν.

Μετ' οὐ πολὺ σχηματίζεται μέγας κύκλος, οἱ δὲ γελωτοποιοὶ τῆς συνοδείας, εἰσερχόμενοι εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, κρούουσι τοὺς πόδας, πηδῶσι, χειρονομοῦσιν ἀποσπῶντες τοὺς γέλωτας τῶν θεωμένων αὐτούς.

Τοὺς γελωτοποιοὺς διαδέχονται αἱ γυναῖκες. Κρατούμεναι ἀπὸ τῶν βραχιόνων ἀποτελοῦσι εἶδος κύκλου. Ἐνίοτε ὡραία τις κόρη, προτρεπομένη ὑπὸ τῶν συντρόφων της, καὶ ἐνθαρρυνομένη ὑπὸ τῶν νέων, ἀποσπᾶται τοῦ ὁμίλου χορεύουσα μόνη.

Οἷον φρύαγμα στήθους! οἷαι κινήσεις τῶν ἰσχίων καὶ τῶν μηρῶν! Πόσον ὁ τῆς κοιλίας χορός, ὁ τόσον ἐπιζητούμενος ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ 89, εἶνε θαυμάσιος.

Οἱ κατὰ μόνας οὗτοι χοροί, εἵλκυσαν τοὺς θεατάς. Ἤδη χορεύουσι πάντες· οἱ βραχίονες ὑψοῦνται καὶ κατέρχονται, τὰ σώματα μεγεθύνονται καὶ σμικρύνονται, οἱ ὦμοι, αἱ κνήμαι συστρέφονται. Πίπτουσι, θλίβονται, ἐγείρονται, τινάσσονται.

Οἱ πόδες τύπτουσι ταυτοχρόνως τὴν γῆν· τόσον ὁ Ἀφρικανὸς κέκτηται τὸ αἴσθημα τοῦ ρυθμοῦ. Μετά τινας στιγμὰς, αἱ κινήσεις καθίστανται ταχύτεραι, αἱ κραυγαὶ ὀξύτεραι, ἡ ὀρχήστρα καταχθόνιος, αἱ συστροφαὶ μᾶλλον δαιμόνιοι· τότε δὲ μαῦροι καὶ μαῦραι, Νοῦβαι καὶ Σουδαναί, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ κόραι πιεζόμενοι, συσφιγγόμενοι, ἀποτελοῦσι μεγάλους σωρούς, ἀνθρωπίνους βότρεις, στροβιλιζομένους εἰς τὰ ἀδένδρα μέρη τοῦ δάσους, εἶτα δὲ διὰ καταχθονίου καλπασμοῦ εἰσδύοντας εἰς τὸ ἐγγὺς δάσος.....

Σπανίως τὴν ἑπομένην τῶν ὀργίων τούτων τὸ καραβάνιον ἐπαναλαμβάνει τὴν ὁδοιπορίαν του κατὰ τὴν τακτικὴν ὥραν.

(Μεταφρ. Κ.) ADOLPE BELOT

HENRY GREVILLE

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

(Μυθιστορία)

ΚΔ'.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ ὁ Νεουτὼφ καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σκυθρωπὸς καὶ βαρέως φέρων τὴν ὑπαρξίν του. Ἠγανάκτει διότι κατεδικάσθη νὰ ζῇ ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας, ἥτις δὲν ἤθελε νὰ κατανοήσῃ ὅτι ὁ βίος εἶχε καταστῆ ἀφόρητον ἄχθος δι' αὐτόν.

Ἀφ' ἑτέρου αὕτη διετέλει ἐν διηνεκεῖ ἀνησυχίᾳ καὶ τὸν παρετήρει ἐταστικῶς, προσπαθοῦσα νὰ κατίδῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς κινήσεις του, ἂν ἐσκόπει εἰσέτι νὰ αὐτοκτονήσῃ. Τοῦτο, μακρὰν τοῦ νὰ εὐαρεστῇ τὸν κόμητα, ἐχρησίμευε μόνον ὅπως ἐπαυξάνῃ τὴν ἀγανάκτησίν του. Ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ πλέον. Ὅταν ἐκοιμᾶτο τὴν νύκτα τὸν ἔβλεπεν ἐνώπιόν τῆς αἱμόφυρτον καὶ πνέοντα τὰ λοίσθια ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου του.... καὶ ἀφυπνιζομένη ἀνεπήδα ἐκ τῆς κλίνης της, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι ἦτο ὄνειρον καὶ ἵνα γονυπετήσῃ πρὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ὅπως αἰτήσῃ τὴν γαλήνην τοῦ πνεύματος, ἣν εἶχεν ἀπολέσῃ ὁλοσχερῶς.

Ὅταν ὁ κόμης ἐξήρχετο εἰς περίπατον ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἔλειπε νὰ τὸν συνοδεύῃ, καὶ ἑνὶ λόγῳ, δὲν τὸν ἄφιεν οὔτε ἐπὶ μίαν στιγμὴν μόνον. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρξατο νὰ μειῇ τὰς ἐπισκέψεις της καὶ ἐν τέλει κατήντησε νὰ μὴ δέχηται οὐδένα, προφασιζομενοῖ ὅτι ἔπασχε. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ ὑγεία της ἤρξατο νὰ βλάπτηται καὶ τὸ πρόσωπόν της νὰ λαμβάνῃ τὴν χροιὰν καὶ τὴν ἔκφρασιν τῶν πλησιαζόντων εἰς τὸ τέλος των. Ἡ δυστυχὴς ἔφθινε καὶ ἔφθινεν οὐχὶ διὰ τὸν ἔρωτά της, οὐχὶ διότι ὁ Οὐλρῖκος ἔπασχεν, ἀλλὰ διότι τὴν ἔτυπτεν ἡ συνείδησις διὰ τὴν δυστυχίαν ἣν εἶχε προξενήσῃ πρὸς τὸν σύζυγόν της καὶ διότι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἐκ τοῦ ὕπνου ἀνάπαυσιν, ὡς ἐκ τοῦ φρικώδους ὀνείρου ὅπερ δὲν τὴν ἄφινε νὰ κοιμηθῇ.

Καθ' ἑκάστην ἐξήρχοντο εἰς περίπατον ἐποχούμενοι ἐπὶ τοῦ δίφρου των καὶ διευθυνόμενοι ὁτὲ μὲν πρὸς τὸ ἄλσος, ὁτὲ δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς Παυλόβσκης, καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ ἐπροτίμα ὁ ἡνίοχός των νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ, καθ' ὅσον ἄφινον πάντοτε τὴν ἐκλογὴν τοῦ τόπου τοῦ περιπάτου των εἰς αὐτόν. Οὕτως ἐφέροντο, καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, ἀλλὰ δὲν ἦσαν πλέον οἱ αὐτοί. Οὗτος μὲν εἶχε καταστῆ ὑπέργηρος καὶ κωφός, αὕτη δὲ ὠχρά, ἰσχνὴ μὲ κοίλους ὀφθαλμοὺς καὶ καιομένους ὑπὸ ὑπούλου πυρός.

Συχνὰ τῇ ἐπήρχετο ἡ ἰδέα ὅτι εἶχε παύσει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Οὐλρῖκον καὶ ἠσθάνετο ἀγαλλίασιν ἐπὶ τούτῳ, ἀγαλλίασιν ὅμως καθ' ὅλα ὁμοίαν πρὸς τὴν χαρὰν ἣν ἠσθάνοντο οἱ μάρτυρες ἐξαπλούμενοι ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ βασανιστηρίου. Ἂν ἔπαυσε ν' ἀγαπᾷ ἔπαυσε καὶ νὰ ἁμαρτάνῃ καὶ συνεπῶς ἠδύνατο νὰ ἀπολαύσῃ ἐν ἠρεμίᾳ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ ὕπνου, ἧς εἶχεν ἄπειρον ἀνάγκην. Ὁ Νεουτὼφ δὲν θὰ ἐφονεύετο πλέον· τὰ πάντα θὰ ἐδιορθοῦντο· θὰ ἀπέκτα τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν καλλονήν της.

Πλὴν ἡ ἐλαχίστη σκέψις περὶ τοῦ Οὐλρίκου ἤρκει ἵνα τὴν βυθίσῃ καὶ πάλιν ἐντὸς τῆς ἐρωτικῆς ἀθυμίας της καὶ νὰ τὴν ἀπελπίσῃ περὶ τῆς πιθανότητος νὰ ἐκριζώσῃ ἐκ τῆς καρδίας της τὸ καταβιβρῶσκον αὐτὴν πάθος.

Τοιουτοτρόπως βασανιζομένη ἀφ' ἑνὸς ὑπὸ τῶν φόβων της καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπὸ τοῦ ἔρωτός της ἡ Κλεοπάτρα ἐφθείρετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὡς ἀνημμένος ἄνθραξ ἐντὸς τῆς στάκτης... Δὲν εἶχεν ἐπανίδει τὸν Οὐλρῖκον· δὲν τῷ εἶχε γράψει οὔτε εἶχε λάβει ἐπιστολὴν παρ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἤλπιζεν, ὅτι εἶχεν ἀπέλθει... ἀποθάνῃ ἴσως! Πόσον ἡδύτερον θὰ ἦτο ἂν ἀπέθνησκε! Τότε τοὐλάχιστον θὰ τῇ ἐπετρέπετο νὰ δέηται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ τὸν θρηνῇ.

Ἐσπέραν τινα, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ μουσικὴ προανέκρουεν, εὑρέθησαν πλησίον τοῦ Βωξχὼλ τῆς Παυλόβσκης. Αἱ πρῶται ἁρμονίαι προσείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῆς Κλεοπάτρας καὶ ἐποίησε κίνημα τι ὡς ἐν ἐδήλου, ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἀκροασθῇ. Ὁ Νεουτὼφ ὅστις προσεπάθει πάντοτε νὰ μαντεύσῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην αὐτῆς ἐπιθυμίαν, διέταξε τὸν ἡνίοχον νὰ σταθῇ ἵνα ἀκροασθῶσι τὸ τεμάχιον, ὅπερ ἡ ἀπόστασις καθίστα ἡδύτατον. Ἦτο συμφωνία τις τοῦ Μενδελσῶνος ἐκ τῶν μᾶλλον ἀρεσκουσῶν τῇ Κλεοπάτρα. Τὰ βιολία ἔκλαιον τὸ μέλος των συνοδευόμενα ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου ᾄσματος τῶν κοίλων βαρβίτων αἵτινες ἐφαίνοντο βιοῦσαι καὶ δρῶσαι χωρὶς νὰ φροτίζωσι περὶ τῶν πικρῶν δακρύων τῶν πασχόντων γειτόνων των. Ἡ Κλεοπάτρα ἀπελάμβανεν ἀπλήστως τῆς μελαγχολικῆς ταύτης μουσικῆς ἐν μέσῳ τῆς εὐαρέστου θερμοκρασίας τῆς ἑσπέρας καὶ ὑπὸ τὸ εἰσέτι νεάζον φύλλωμα τῶν δένδρων. Εἶχέ τι παρεμφερὲς πρὸς τὸν ἔρωτά της ὅστις ἐθρήνει χωρὶς νὰ φροντίζῃ περὶ *Ἐκείνου*, ὅστις ἐπίσης ἐθρήνει πλησίον της...

Ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς μηχανικῶς, ἵνα θεωρήσῃ τὴν χλόην ἀπέναντί της, ἀλλ' αἴφνης ἔστη ἀκίνητος καὶ ἠλλοιωμένη... Ὁ Οὐλρῖκος ἦτο ἐκεῖ καὶ τὴν ἐθεώρει.

Ἐπὶ τούτῳ ἠσθάνθη ἰσχυρὰν συγκίνησιν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ ὁρμήσῃ εἰς τοὺς βραχίονάς του ἀνακράζουσα: Ἄρπασόν με καὶ φέρε με ὅπου θέλῃς. Ἀλλ' ἦτο καλῶς ἀνατεθραμμένη γυνὴ καὶ ἐγίνωσκε τὰ καθήκοντά της ὁρμεμφύτως, ὅταν δὲν ἐνήργει τὸ λογικὸν ἵνα τῇ τὰ ἐπιβάλῃ· ἀμέσως λοιπὸν ἀνέλαβε τὸ ἀπαθὲς ὕφος της· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της ἐλάλησαν...

Πόσον ἀνόητος ἦτο νὰ νομίζῃ, ὅτι δὲν ἠγάπα πλέον τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, πρὸς ὃν ἀνῆκε ψυχῇ τε καὶ σώματι! Ἵνα φύγῃ μετ' αὐτοῦ θὰ ἐθυσίαζε τὰ πάντα... καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόληψίν της.

Ἤδη ἐθεώρουν ἀλλήλους καὶ οἱ ὀφθαλμοί των ἐξέφραζον εὐφραδῶς τὰς ἀμοιβαίας θλίψεις των. Οὗτος τῇ ἔλεγε:

— Πόσον ὑποφέρεις! Πόσον εἶσαι ὠχρά! Πόσον ὡραία εἶσαι! Καὶ πόσον σὲ ἀγαπῶ!

Αὕτη δὲ τῷ ἀπεκρίνετο:

— Σὲ λατρεύω καὶ φθίνω μὴ βλέπουσά σε· ἀλλ' ἔχω θάρρος καὶ θ' ἀποθάνω ἐν τῷ καθήκοντί μου!

Αἴφνης ὁ Οὐλρῖκος ἐταλαντεύθη, καὶ στρεφόμενος ἐποίησε βήματά τινα καὶ ἐχάθη ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν. Ἡ Κλεοπάτρα ἠσθάνθη παγερὸν αἴσθημα ἐν τῇ καρδίᾳ της καὶ στρεφομένη ἠτένισε τὸν σύζυγόν της... Ὁ Νεουτὼφ τοὺς εἶχε παρατηρήσει, ὁ δὲ Οὐλρῖκος κατανοήσας τοῦτο εἶχεν ἀπέλθει.

— Εἰς τὴν οἰκίαν, εἶπεν ὁ Νεουτὼφ πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην.

Ἐπανῆλθον εἰς τὸ μέγαρόν των χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν οὔτε λέξιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τέον ἦτο ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔλαβον κύπελον ἑξ αὐτοῦ καὶ ἀπεχωρίσθησαν σιωπηρῶς.

Κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ἡ Κλεοπάτρα εἶδε θελκτικὰ ὄνειρα. Εἶδεν ὅτι ἦτο πλησίον τοῦ Οὐλρίκου, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν πλησιάσῃ ἔνεκεν ἀοράτου τινὸς κωλύματος. Ἐν τούτοις ἐθεωροῦντο μετὰ τοσαύτης ἐντάσεως τῶν ὀφθαλμῶν, ὥστε βαθμηδὸν αἱ ὑπάρξεις των οἱονεὶ ἀποβάλλουσαι τὴν ὑλικὴν αὐτῶν περιβολήν, ὑψώθησαν ὑπὸ τοῦ αἰθέρος καὶ ἤρξαντο νὰ πλανῶνται ἄνωθεν τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἀκούωσι τὰς μουσικὰς ἁρμονίας, αἵτινες ἤχουν κάτωθέν των. Τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, τὸ συγκινητικὸν μέλος τῶν βαρβίτων, ἡ θέα τῶν δασῶν καὶ τῶν ἁλσῶν, τὰ πάντα ἠνοῦντο εἰς τὰς ὑπάρξεις των καὶ καθίσταντο οὐσία των. Τὸ βλέμμα, δι' οὗ ἐξηκολούθουν νὰ θεώρῶσιν ἀλλήλους, τοὺς ἐμέθυεν ἐξ ἡδονῆς, ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ πλησιάσωσι καὶ νὰ σφίγξωσι τὰς χεῖρας ἀλλήλων ἠσθάνοντο ἄφατον καὶ ἄπειρον πικρίαν...

Ἡ Κλεοπάτρα ἀφυπνίσθη ἐν μέσῳ τοῦ εὐαρέστου τούτου ὀνείρου:

— Τί δυστύχημα, ἐσκέφθη, νὰ μὴ δύναται τις πάντοτε νὰ ὀνειρεύηται οὕτω. Ἂν ὁ θάνατος ὡμοίαζε πρὸς τὰ ὄνειρα ταῦτα, θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ εὐχάριστον πρᾶγμα ν' ἀποθάνῃ τις.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔμεινεν ἡμιυπνώττουσα καὶ προσπαθοῦσα νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν φαντασίαν της τὴν ὀπτασίαν τοῦ ὀνείρου της. Ὁ Νεουτὼφ τὴν ἐθεώρει μετὰ προσοχῆς καὶ συχνά, καὶ ἐμάντευε τὸ ἀπόρρητον τῆς ὑπὸ τῆς θλίψεως καταβιβρωσκομένης καρδίας της. Ἡ ἔκφρασις τοῦ βλέμματος τοῦ Οὐλρίκου ἦτο εἰσέτι ζωηρὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ γέροντος καὶ τῷ ἀνεμίμνησκεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχεν ἀγαπήσει ποτὲ γυναῖκα, ἣν δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ καὶ ἡ ὡς ἐκ τούτου ἀγωνία τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας ἐπανήρχετο εἰς τὴν μνήμην του μεθ' ἁπάσης αὐτῆς τῆς πικρίας.

— Ὑποφέρει τις πολὺ ἐκ τοῦ ἔρωτος· ἀλλ' εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἀποθνήσκουσιν ἐξ αὐτοῦ; ἐσκέφθη ὁ Νεουτὼφ παρατηρῶν τὴν σύζυγόν του.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτῆς ἡ καρδία του κατελήφθη αἴφνης ὑπὸ οἴκτου:

— Εἶμαι ἐγωιστὴς καὶ ἄθλιος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν μετὰ μακρὰν σκέψιν. Αὕτη ἀγαπᾷ περισσότερον τὴν ζωήν μου τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως, καὶ ἐγὼ ὅστις νομίζω ὅτι τὴν ἀγκπῶ πολὺ πλειότερον ἢ ὅσον πιστεύω, τὴν βασανίζω μόνον, ἵνα μὴ στερηθῶ τῆς παρουσίας της.... Δὲν εἶμαι ἄξιος τῆς μεριμνης, ἣν δεικνύει ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεώς μου! Τί θὰ ὑποστῇ; Ὀλίγην θλῖψιν, ὀλίγον αἶσχος, ἀλλὰ τί εἶνε ταῦτα; Εἶμαι δειλός, εἶμαι δειλός!

Δεκάκις προσεπάθησε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του, ἵνα λαλήσῃ, ἀλλὰ δεκάκις ἐβεβαιώθη, ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν, ἥτις θὰ ἤνοιγε χάος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Κλεοπάτρας. Ἡ λέξις αὕτη θὰ ἦτο τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεώς της ἐκ τῆς οἰκίας, ἧς ἐτύγχανεν ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρά.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καθ' ἣν καὶ τὴν προτεραίαν, ἐξῆλθε πάλιν εἰς περίπατον μετὰ τῆς συζύγου του μεταβαίνων εἰς τὸ Βωξχὼλ καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ὡς καὶ πρίν. Ἡ μουσικὴ ἔπαιζε ἄλλο τεμάχιον. Ἔπαιζε συμφωνίαν τινά, καθ' ἣν ἡ θύελλα τῶν παθῶν ἐκοιμᾶτο διὰ τῶν χαλκίνων ὀργάνων, ἐνῷ ἠκούοντο οἱ παλμοὶ τῆς μεγάλης βαρβίτου...

Καὶ ὁ Οὐλρῖκος; Οἱ ὀξυδερκεῖς ὀφθαλμοὶ τοῦ κόμητος διέκρινον τὴν σκιάν του ἐντὸς τῶν δασέων φύλλων, ὅπου προσεπάθει νὰ κρυβῇ. Ἐκεῖ εἶχε διέλθει ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν περιμένων αὐτήν· μολις δὲ εἶδε τὸν δίφρον μακρόθεν, τὸν ἀνεγνώρισε καὶ τὸν ἠκολούθησεν ἐπιτηδείως· ὅθεν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κόμης ἀνεκάλυψεν αὐτόν, οὗτος ἵστατο θεωρῶν μακρόθεν τὸ εἴδωλόν του.

Πῶς κατώρθωσεν ἐκείνη νὰ μαντεύσῃ τὴν παρουσίαν του; Διὰ τίνος θαύματος ἔμαθεν, ὅτι εὑρίσκετο ἐκεῖ κεκρυμμένος; Εἶνε ἄδηλον πῶς δύω καρδίαι ἐρῶσαι ἀλλήλας αἰσθάνονται τὴν παρουσίαν των χωρὶς νὰ βλέπωνται· ὅ,τι γινώσκομεν ἐνταῦθα εἶνε ὅτι ἡ Κλεοπάτρα ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος πρὸς ὃ ἦτο κεκρυμμένος ὁ Οὐλρῖκος, ἐνῷ ὁ Νεουτὼφ ἵνα μὴ τὴν ταράξῃ ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσεποιεῖτο, ὅτι ἐθεώρει τὰ ὑποδήματά του.

Ἠτένιζον ἄλληλα, μετὰ θλίψεως τὰ δύο ταῦτα ὄντα, ἅτινα ἡ τύχη εἶχε καταδικάσει νὰ πάσχωσιν.

Ἦσαν δυστυχέστατοι, ἀλλ' ἡγαπῶντο καὶ τοῦτο ἤρκει. Ὁ Νεουτὼφ ἐδοκίμασε μὲν πᾶσαν τὴν πικρίαν τῆς ζυλοτυπίας καὶ ἔπιε μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήριον τῆς ἀπελπισίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς του εἶχεν ἀγαπήσει γυναῖκα τόσον τρυφερῶς καὶ τόσον ἐντεταμένως ὅσον τὴν παρ' αὐτῷ καθημένην, ὥστε ἐσκέφθη, ὅτι ἂν τὴν ἔδιδε εἰς γάμον, πρὸ τοῦ θανάτου του, πρὸς τὸν ἄνδρα, ὃν αὕτη ἠγάπα, θὰ ἔπραττεν ἡρωικὴν πρᾶξιν. Ἦτο ὁλόκληρος ἀνδρεῖος, ἔνδοξος καὶ εὐτυχής, ἀλλὰ τῷ ἔλειπέ τι ἵνα εἶνε τέλειος ἄνθρωπος. Τῷ ἔλειπεν ἡ αὐταπάρνησις. Καὶ τὴν δάφνην ταύτην τῆς αὐταπαρνήσεως, ἣν ἔβλεπεν κατερχομένην ἤδη πρὸς αὐτὸν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἐπικαθημένην ἐπὶ τῆς κάτω νευούσης κεφαλῆς του, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐραστῶν ἐπληροῦντο δακρύων, τὴν δάφνην ταύτην λέγομεν ἐπόθησε καὶ ἡ καρδία του ἐγένετο μεστὴ γενναιοφροσύνης καὶ φωνή τις εὐδομυχος ἐβόησεν ἐν αὐτῷ, ὅτι ὤφειλε νὰ πράξῃ μίαν εἰσέτι ἀγαθὴν πρᾶξιν, πρὶν ἀπέλθῃ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Ἡ θορυβώδης μουσικὴ εἶχε παύσει καὶ μόλις ἠκούοντο ἀσθενεῖς τινες τόνοι τῆς ἐπακολουθησάσης μελῳδίας.

— Ἐπιστρέφομεν! εἶπεν ὁ Νεουτώφ.

Ἡ Κλεοπάτρα ἐστέναξεν ἐλαφρῶς χωρὶς ν' ἀποκριθῇ. Ὑπῆρξε τόσον βραχεῖα ἡ μικρά της εὐδαιμονία!

— Ταχέως, προσέθηκεν ὁ στρατηγὸς ἀνυπομόνως.

Οἱ ἵπποι ἀμέσως ἐκάλπασαν ἐπὶ τῆς χαλικοστρότου ὁδοῦ καὶ ὀλίγας στιγμὰς βραδύτερον ἦσαν ἐν τῷ μεγάρῳ.

Ὁ κόμης κατῆλθε πρῶτος ἐκ τοῦ δίφρου μετὰ ταχύτητος, ἥτις ἐξέπληξε τοὺς ὑπηρέτας του· ἡ δὲ Κλεοπάτρα τὸν ἠκολούθησε βραδέως καὶ μέλαγχολικῶς, διευθυνομένη εἰς τοὺς θαλάμους της.

— Ὄχι κόμησα, τῇ εἶπε βλέπων τοῦτο. Παρ' ἐμοὶ σᾶς παρακαλῶ. Ἐκείνη ἔδωκε τὸ ἐπανωφόριον καὶ τὸν πέτασόν της πρὸς μίαν ἐκ τῶν θαλαμηπόλων της καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Ἅμα εἰσῆλθεν, ὁ κόμης ἔκλεισε τὴν θύραν.

— Κόμησα, τῇ εἶπε, μοὶ ἐζητήσατε μεγάλην θυσίαν, ἣν μέχρις σήμερον ὑπῆρξα ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσω. Σήμερον ὅμως αἰσθάνομαι, ὅτι δύναμαι καὶ εἶσθε ἐλευθέρα!

Ἡ Κλεοπάτρα τὸν ἐθεώρησε μετὰ δυσπιστίας. Ἠδυνάτει νὰ τὸ πιστεύσῃ! Τοιαῦτα πράγματα δὲν ἀναγγέλλονται δι' ἠρέμου καὶ σχεδὸν χαρωπῆς φωνῆς. Χωρὶς ὅμως νὰ τῇ δώσῃ καιρὸν νὰ λαλήσῃ τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὡδήγησε εἰς τὴν συνήθη θέσιν της προσθέτων:

— Ἐνοήσατε καλῶς; Εἶσθε ἐλευθέρα... κόρη μου. Τὸ ἄδικον τῆς ἀντιστάσεώς μου εἰς τὴν εὐδαιμονίαν σας ἦτο μέγα καὶ μέλλω νὰ τὸ ἐπανορθώσω. Ἀπὸ αὔριον δύνασθε νὰ ζητήσητε τὸ διαζύγιόν σας καὶ δὲν θὰ εὕρητε οὐδεμίαν ἀντίστασιν ἐκ μέρους μου... Λοιπόν, πῶς ἵστασθε οὕτω ἄφωνος; δὲν μὲ εὐχαριστεῖτε;...

Ἡ Κλεοπάτρα ἔκυψε καὶ ἠσπάσθη τὴν χεῖρά του μεθ' ὁ πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα ἐδέηθη εἰς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ αὐτοῦ· εἶτα δὲ διὰ φωνῆς πνιγομένης ἐκ λυγμῶν:

— Ἐστὲ εὐλογημένος, πάτερ μου, τῷ εἶπε. Ἐστὲ εὐλογημένος διὰ τὴν καλωσύνην σας, ἥτις μὲ ἔσωσεν ἄλλοτε, διὰ τὰ εὐτυχῆ ἔτη, ἅτινα διῆλθον πλησίον σας καὶ διὰ τὸν σημερινὸν οἶκτόν σας. Συγχωρήσατέ με διὰ τὴν θλῖψιν, ἣν σᾶς παρέχω καὶ διὰ τὴν καταισχύνην, ἣν σᾶς ἀναγκάζω νὰ ὑποστῆτε.

— Ἂς μὴ ὁμιλῶμεν πλέον περὶ τούτου, τῇ ἀπεκρίθη ὁ κόμης, θωπεύων τὴν ξανθὴν κόμην της. Ὑπήρξατε αἰτία τοσαύτης εὐτυχίας δι' ἐμὲ ὥστε μόνον διὰ μεγάλης θυσίας, ὡς αὕτη ἦν ὑφίσταμαι, δύναμαι νὰ σᾶς ἀνταμείψω. Ἤδη καθίσατε πλησίον μου καὶ ἂς συνομιλήσωμεν.

Ἀλλ' αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους του. Ὅ,τι ἦτο ἱκανὴ νὰ πράξῃ ἦτο νὰ κλαίῃ. Ἡ ψυχή της ἐτήκετο καὶ μετεβάλλετο εἰς δάκρυα· δάκρυα ἅτινα ἠγνόει ἂν προήρχοντο ἐκ χαρᾶς ἢ ἐκ θλίψεως. Ἐπειδὴ δὲ αἱ προσπάθειαί της καὶ οἱ παρηγορητικοὶ λόγοι τοῦ Νεουτὼφ δὲν ἴσχυον νὰ τὴν καθησυχάσωσιν, ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν κλίνην της.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐλρίκον. Τῇ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο χήρα καὶ ὅτι ἦτο ἀνόσιον νὰ ἀναγγείλῃ χαροποιὰν εἴδησιν πρὸς τὸν ἐραστήν της καὶ νὰ χαρῇ μετ' αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐκεῖνος οὐ τὸ ὄνομα ἔφερεν ἦτο τεθλιμμένος καὶ μόνος.

ΚΕ'.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ στρατηγὸς ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν διασημότερον δικηγόρον τῆς Πετροπόλεως ἵνα μάθῃ πῶς ὤφειλε νὰ ἐνεργήσῃ, ἀλλ' ἡ ἀπάντησις τοῦ νομομαθοῦς δὲν ἦτο ποσῶς ἐνθαρρυντική. Τὸ διαζύγιον ἐδίδετο ἀλλ' αἱ διατυπώσεις τοῦ νόμου ἦσαν ὀχληρόταται καὶ διὰ τοὺς δύο συζύγους.

— Δὲν σημαίνει, εἶπεν ὁ στρατηγός, εἶμαι πρόθυμος νὰ πράξω τὰ πάντα ὅπως ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὴν σύζυγόν μου. Ἐννοεῖτε κύριε; Σημειώσατε δὲ ὅτι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου πρέπει ἐν παντὶ νὰ ᾖταιω ἐγώ, διότι ἡ κόμησσα εἶνε ἀξία παντὸς σεβασμοῦ καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ τὴν μεμφθῇ οὐδείς... Εἶνε ἁπλούστατον, ὑπῆρξα ἀχάριστος πρὸς αὐτήν, δὲν τὴν μετεχειριζόμην καλῶς κτλ. αὐτὰ πρέπει νὰ εἶνε τὰ ἐπιχειρήματά σας.

Ὁ δικηγόρος ἐσκέφθη πρὸς στιγμήν. Βέβαιως ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο ἐκ τῶν παραδοξωτέρων, ἃς ὑπερησπίσθη ποτε. Συνήθως εἷς ἐκ τῶν συζύγων κατηγορῶν τὸν ἄλλον καὶ ἔτι συνηθέστερον καὶ οἱ δύω, εἶνε δυσηρεστημένοι ἐναντίον ἀλλήλων. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ σύζυγος ἐφαίνετο λατρεύων τὴν γυναῖκα του· ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον ἠρωτήθη παρὰ τοῦ δικηγόρου καὶ ἡ κόμησσα, ὡμίλησε περὶ τοῦ ἀνδρός της μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, ὡς ἐκείνος.

Τίς ἐψεύδετο ἐνταῦθα; Ἀλλ' ὀλίγη σκέψις ἤρκεσεν ἵνα τὸν καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ μαντεύσῃ μέρος τοῦ δράματος, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ ἀναπτυχθῇ πρὸ τῆς Ἱερᾶς συνόδου. Ὁ κόμης ἔδιδε τὸ διαζύγιον εἰς τὴν σύζυγόν του, ἵνα δυνηθῇ αὕτη νὰ συνάψῃ δεύτερον γάμον....

Ἐν Ρωσίᾳ ὁ γάμος εἶνε ζήτημα ὅλως θρησκευτικὸν καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπάγεται ὅλως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἱερᾶς συνόδου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ αὐτοκράτωρ εἶνε ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνεπῶς ὁ πρόεδρος τοῦ ἱεροῦ τούτου δικαστηρίου, ὤφειλον νὰ ζητήσωσι τὴν ἄδειάν του πρῶτον καὶ εἶτα νὰ προβῶσιν εἰς τὰ περαιτέρω. Τούτου ἕνεκεν ὁ Νεουτὼφ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἱκετευτικὴν ἐπιστολὴν, ἐκθέτων τοὺς λόγους τοῦ διαζυγίου καὶ προσθέτων, ὅτι ἦτο ἄδικον νὰ κρατῇ ἐπὶ πλέον τὴν σύζυγόν του διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου εἰς ἑαυτόν, ἐνῷ ἦτο τόσον νέα καὶ τῇ ἤρμοζεν ἄλλο συνοικέσιον.

Οὐδὲν ἐν τούτοις εἶνε ἱερὸν ἐν τῇ αὐλῇ τῶν βασιλέων. Πρὶν παρέλθωσιν εἰκοσιτέσσαρες ὧραι ἀπὸ τῆς παραλαβῆς της, ἅπαντες ἐγνώριζον τὰ ἐμπεριεχόμενα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ ἐσχολίαζον καὶ κατηγόρουν ἐν ἀνέσει τὸν γράψαντα αὐτήν. Ὁ κόμης ἐθεωρεῖτο παλίμπαις νυμφευθεὶς κόρην, ἥτις θὰ ἦτο καὶ δι' υἱόν του δυσανάλογος κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἡ δὲ Κλεοπάτρα φιλόδοξος, μεταμεληθεῖσα ἤδη διὰ τὸ ἀσύγγνωστον σφάλμα της, συνεπῶς δὲ ἀμφότεροι ἦσαν ἀνάξιοι συμπαθείας.

Μεταξὺ τῶν ὑλακτούντων εὗρε καιρὸν νὰ ἐκχύσῃ τὴν χολήν της καὶ ἡ μικρὰ πριγκήπισσα Καραμιρώφ. Ἦτο ἀδελφὴ τῆς Κλεοπάτρας, ἀλλ' οἱ δεσμοὶ τῆς συγγενείας δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν ἀποτρέψωσι νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλως τε καὶ πρὸ τοῦ ἀνοικείου τούτου συνοικεσίου εἶχε λαλήσει καὶ προεῖπεν τὸ δυστυχὲς τέλος του. Ὄχι, ἡ Κλεοπάτρα, κατ' αὐτήν, δὲν ἔπρεπε νὰ προτιμήσῃ τὰ χρήματα τῆς εὐτυχίας της. Ἀλλ' ὅ,τι ἐλησμόνει νὰ προσθέσῃ ἦτο, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εὐτυχία συνίστατο εἰς τὸ νὰ μείνῃ αὕτη αἰωνίως ἄγαμος καὶ νὰ διατελῇ ἐσαεὶ ἡ πτωχὴ ἀδελφὴ τῆς ἑκατομμυριούχου πριγκηπίσης.

Μετ' οὐ πολὺ ἕτερον ἔγκλημα προσετέθη, ἵνα πολλαπλασιάσῃ τὰ σχόλια τῶν καλῶν ἀνθρώπων..... Ἐζήτει διαζύγιον, καὶ ὅμως ἐξηκολούθουν νὰ συζῶσι! Ὁποία φρίκη!... ἀνήκουστος τῷ ὄντι. Ὅταν ζητῶσι νὰ διαζευχθῶσιν οἱ ἄνθρωποι, πρέπει νὰ μισῶνται. Ἄλλα τί νὰ σκεφθῇ τις περὶ ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουν νὰ διαζευχθῶσι, καὶ ὅμως δὲν δύνανται νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἀλλήλων; Ἦτο ἀληθές. Ὁ στρατηγὸς εἶχε παρακαλέσει τὴν Κλεοπάτραν νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς οἰκίας του ἐφ' ὅσον ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν τῷ ἐγνώριζεν ἂν τῷ ἐπέτρεπεν ἢ οὐ νὰ παρουσιάσῃ τὴν περὶ διαζυγίου αἴτησιν τῆς συζύγου του πρὸ τῆς Ἱερᾶς συνόδου.

— Ἂν μᾶς ἐπιτρεψῃ νὰ χωρισθῶμεν, τῇ εἶπε, τότε δύνασθε νὰ μετελθῆτε εἰς τινα μονήν· ἀλλ' ἂν ὄχι, προς τί νὰ ἀπέλθητε ἐξ οἰκίας εἰς ἣν θὰ δεομαι νὰ ἐπανέλθητε; Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν πιστεύω νὰ ἔχητε τὴν σκληρότητα νὰ ζῆτε μακραν τοῦ γεροντος φίλου σας ἐνώπιον τοῦ ὁποίου, ἂν ὄχι ἄλλο τι, θὰ εἶσθε τοὐλάχιστον ἐλευθέρα νὰ κλαίητε.

Ἦτο τοσοῦτον θερμὸς εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τοὺς λόγους του, ὥστε ἡ Κλεοπάτρα ἠγανάκτει καθ' ἑαυτῆς διότι ἔμελλε νὰ δεχθῇ τὴν ἐλευθεριαν της ἐκ τῶν χειρῶν του. Τῇ ἐφαίνετο ὅτι κατεχρᾶτο τῆς καλωσύνης του. Ἐν τούτοις οὐτος ἐξηκολούθει νὰ τὴν πληρῇ δώρων καὶ περιποιήσεων, ὅταν δ' ἐκείνη ἀπεποιεῖτο νὰ δεχθῇ τι:

— Ἀφετέ με νὰ πράττω ὡς θέλω, ἐφ' ὅσον ἔχω εἰσέτι τὸ δικαιωμα. Ἡ παρουσία σας μὲ καθιστᾷ εὐτυχῆ καὶ θέλω νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

Καὶ ἔλεγε πάντα ταῦτα εἰλικρινῶς. Εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι τῇ ὤφειλε τὴν ἐλευθερίαν, ἣν τῇ ἀπέδιδε καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ὑπῆρχε λόγος ἵνα παύσῃ νὰ περιποιῆται τὴν γυναῖκα ἣν ἠγάπα.

Τῇ ἀπαιτησει τοῦ Νεουτὼφ ἡ Κλεοπάτρα ἔγραψεν ὀλίγας γραμμὰς πρὸς τὸν Οὐλρίκον ἵνα τῷ ἀναγγείλῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κόμητος· ὁ νεανίας ἔσπευσε νὰ ἀπαντήσῃ οὕτω δὲ ἤρξατο νὰ διαμειβῆται μεταξὺ των ἀλληλογραφία πλήρης ἔρωτος καὶ πάθους ἐκ μέρους τοῦ Σουηδοῦ, διειλῆ δὲ καὶ ἐπιφυλακτικὴ ἐκ μέρους τῆς Κλεοπάτρας.

Τὴν ἐθεώρει, ἔλεγε, ὡς προορισθεῖσαν ἀρχῆθεν ἵνα γίνῃ σύζυγός του καὶ ἐπίστευεν ὅτι οὐδὲν θὰ ἴσχυεν ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν ἕνωσίν των.

(ἕπεται)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Διοικητὴς τοῦ 1ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ διωρίσθη ἀντὶ τοῦ κ. Γ. Μαυρομιχάλη ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὅστις ἐν τούτῳ τῷ συντάγματι εἶχε τὸ πρῶτον καταταχθῆ καὶ ὑπηρετήσῃ.

— Διαπραγματεύσεις διεξάγονται πρὸς ἵδρυσιν μεγάλης ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας μετὰ κεφαλαίου 25 ἑκατομμυρίων φράγκων. Τῆς ἐπιχειρήσεως προΐσταται ἡ Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα διὰ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Ζγούτα, καταβάλλουσα τὸ ποσὸν τοῦτο ἐξ ὀνόματος καὶ ἄλλων κεφαλαιούχων. Ἡ κυβέρνησις θὰ χορηγῇ εἰς τὴν ἑταιρίαν ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν ἑνὸς ἑκατομμυρίου.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Τὰ περὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ ζητήματος ἔγγραφα εὑρίσκονται πρὸ τοῦ Σουλτάνου ἀναμένεται δὲ ἡ ἐπ' αὐτῶν ἀπόφασίς του. — Ἀπεβίωσεν ὁ πρίγκηψ Βαλδουΐνος υἱὸς τοῦ κόμητος τῆς Φλάνδρας καὶ ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ Βελγικοῦ θρόνου. — Ὁ Βασιλεὺς τῆς Χαβάης Καλακαούας ἀπεβίωσεν ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Ἀμερικῆς. — Δεινὸς ἀγγέλλεται ὁ χειμὼν ἐν Ἑσπερίᾳ. — Μεγάλαι πλημμύραι ἠρήμωσαν πολλὰς ἐπαρχίας τοῦ Βελγίου. — Ἡ ἐπανάστασις ἐπιτείνεται ἐν Χιλῇ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὡς γνωστόν, οὐκ ὀλίγα ἐκ τῶν ἀριστοτελικῶν ἔργων κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ ὑπὸ τῆς βαρβαρότητος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ μέγα καὶ σοφώτατον ἱστορικὸν καὶ πολιτικὸν πόνημα, τό, κατὰ τὸν Διογένην τὸν Λαέρτιον, ἐπιγραφόμενον «Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαι ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ ἰδίᾳ δημοκρατικαί, ὀλιγαρχικαί, ἀριστοκρατικαὶ καὶ τυραννικαί». Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ, συγκειμένῃ ἐξ 158 κεφαλαίων, διελάμβανεν ὁ Ἀριστοτέλης κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν περὶ τῆς πολιτικῆς ἱδρύσεως καὶ συντάξεως καὶ περὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων Ἑλληνικῶν καὶ ἄλλων πολιτειῶν· ἕκαστον κεφάλαιον ἐπραγματεύετο ἐν συνόψει ἑκάστην πολιτείαν, τὸ πρῶτον δὲ κεφάλαιον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὴν χρονολογικὴν καὶ ἱστορικὴν ἔρευναν καὶ τὰς ἐσωτερικὰς μεταστάσεις τῆς Ἀθήνησι πολιτείας. Ἀπροσδοκήτῳ τῆς τύχης εὐμενείᾳ, ἀνευρέθη πρὸ μικροῦ ὅλον σχεδὸν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς ἀριστοτελικῆς ταύτης συγγραφῆς, γεγραμμένης ἐπὶ αἰγυπτιακοῦ παπύρου, ἀγορασθέντος ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Ὅλον τοῦτο τὸ ἀριστοτελικὸν σύγγραμα περὶ τῆς Πολιτείας τῶν Ἀθηναίων σύγκειται ἐκ κεφαλαίων 63, ὧν τὰ 41 περιέχουσι χρονολογικὸν διάγραμμα τῆς ἱστορίας τῆς ἀθηναϊκῆς νομοθεσίας καὶ ἔρευναν περὶ τῶν αὐτόθι διαφόρων ἀρχῶν. Πολλὰ καὶ διάφορα ἐπεισόδια τοῦ ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος δια αφηνίζονται κατὰ καινὸν ὅλως τρόπον ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐὰν ὑποτεθῇ ὡς βεβαιον, ὅτι τὸ ἔργον ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σταγειρίτου καὶ οὐχὶ ὑπό τινος τῶν φιλοσόφων τῆς περιπατητικῆς σχολῆς. Δυστυχῶς ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ τοῦ συγγράμματος, τὰ δὲ τελευταῖα κεφάλαια εἶνε ἐνιαχοῦ πεπηρωμένα· ἀλλὰ καὶ ὅπως ἔχει τὸ ἔργον, παρέχει ἀκριβῆ εἰκόνα τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ Κυλωνείου ἄγους (632 πρὸ Χριστοῦ) μέχρι τῆς παλινορθώσεως τῆς ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας κατὰ τὸ 403. Ἰδίως διαφωτίζεται ἡ νομοθεσία τοῦ Δράκοντος, τὸ πρῶτον δὲ γίνεται γνωστόν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἐκεῖνος δὲν ἦτο τοσοῦτον ἀμείλικτος ὅσον κοινῶς ὑπετίθετο, ἐφόρτισε δὲ οὐ μόνον περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακούργων ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῶν Ἀθηνῶν Νέον ὡσαύτως φῶς ἐπιχέεται εἰς τὴν Σολώνειον νομοθεσίαν καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς τῶν τότε χρόνων ἀγῶνας· οὐδὲ φαίνεται ὁ Ἀριστοτέλης τοσοῦτον αὐστηρὸς τὴν κρίσιν ὅπου ὑπόκειται λόγος περὶ Πεισιστράτου, οὗ ὁμολογεῖ τὰς ἀρετάς. Ἀλλὰ τὸ περίεργον, ὅτι νῦν τὸ πρῶτον μανθάνομεν, ὅτι ἂν ὁ τῶν νόμων φύλαξ ὁ Ἄρειος πάγος ἀφῃρέθη οὐ μικρὸν μέρος τοῦ μεγάλου αὐ-

τοῦ ἀξιώματος, τὸ πταῖσμα ἀπόκειται εἰς τὸν Θεμιστοκλέα κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ εἰς τὸν 'Εφιάλτην κατὰ δεύτερον. Καὶ τοῦ Περικλέους ἡ μεγάλη φιλοπατρία καὶ πολιτικὴ συνεσις οὐδαμῶς παραγνωρίζεται· ἐμμέσως ὅμως ψέγεται ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος ἀνὴρ ὡς σπείρας τῆς πολιτικῆς διαφθορᾶς τὸν σπόρον, ἐξ οὗ κατεστράφη τῆς ἀθηναϊκῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τὸ ζώπυρον Τὸ ἔργον ἐκδίδεται μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ λογίου Κ. Κένυαν, ἑνὸς τῶν ἐφόρων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

'Εξεδόθησαν ἐν τεύχει τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν 'Αθήναις ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας τοῦ ἔτους 1889. Κατὰ ταῦτα ὑπὸ τῆς ἑταιρίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διεξήχθησαν ἔργα ἀρχαιολογικὰ τὰ ἑξῆς: 'Ανασκαφαὶ ἐγένοντο ἕξ, μία μὲν ἐν 'Αθήναις ἐγένετο ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Ζαππείου, ὅπου πολλὰ ἄξια λόγου ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα ἦλθον εἰς φῶς. 'Εξω τῶν 'Αθηνῶν ἐγένετο, μία ἐν Μυκήναις, δύο ἐν τῇ Λακωνικῇ, τετάρτη ἐν 'Ελευσίνῃ καὶ πέμπτη εν Μεγάροις. Τὸ ὅλον εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἐδαπάνησεν ἡ ἑταιρία δραχ. 29, 267,80. 'Αγοραὶ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τῶν τῆς ἑταιρίας συλλογῶν ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν ὅλῳ δραχ. 7, 070. 10. Κατὰ τὸν ἰσολογισμὸν δὲ τοῦ ἔτους 1889 τὰ ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς δρ. 231, 100. 25, τὰ δ' ἔξοδα εἰς δρ. 221, 598. 94, ἔμεινε δὲ ὑπόλοιπον δραχμαὶ 10, 189. 35. 'Η περιουσία τῆς ἑταιρίας ταύτης ἀνήρχετο κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1889 εἰς δρ. 357, 684. 99, ἑνῷ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνήρχετο εἰς δρ. 326,080 40. — 'Η ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία διαπραγματεύεται τὴν ἀγορὰν τοῦ πρὸ 15ετίας ἀνακαλυφθέντος ἐν Σπάρτῃ μουσειακοῦ ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς οἰκίας τοῦ ὑπολοχαγοῦ κ. Γ. Μουραμπᾶ καὶ παριστῶντος τὸν 'Αχιλλέα μεταξὺ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως Λυκομήδους. — 'Η Γαλλικὴ Βουλὴ ἐψήφισε τὸ ποσὸν 500, 000 φρ. χάριν τῶν ἐν Δελφοῖς ἀνασκαφῶν.— 'Ο διευθυντὴς τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αμεριχανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη ἀποσύρει ἐντελῶς τὰς περὶ ἀνασκαφῶν ἐν Δελφοῖς προτάσεις της μέχρις οὗ ἡ ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας αἴτησις πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιλυθῇ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς Φιλαρμονικῆς 'Εταιρίας 'Αθηνῶν ἐξελέγησαν: πρόεδρος ὁ κ. Σ. Σπάθης, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Βίκτωρ Μελᾶς, γραμματεὺς ὁ κ. Στέφανος Πετσάλης, ταμίας ὁ κ. Μιχ. Βασιλείου, ἔφορος ὁ κ. Δημ. 'Αραβαντινός, τακτικοὶ σύμβουλοι οἱ κ. κ. Περ. 'Αργυρόπουλος, Γ. 'Αντωνόπουλος. Περ. 'Ιερόπουλος καὶ 'Ιωάννης Μίνδλερ, ἀναπληρωματικοὶ σύμβουλοι οἱ κ. κ. Γουλιέλμος Μπάρτ, Εὐάγγελος Καλλιοντζῆς, 'Εραμ. Βοΐσκος καὶ Κ. Γαρδίκης. —' Αγγέλλεται ἡ εἰς 'Αθήνας προσεχῆς ἄφιξις τῆς διασήμου ἀοιδοῦ Ζουδίκ τοῦ παρισινοῦ θεάτρου Varietés, ἥτις περιοδεύει νῦν ἀνὰ τὴν 'Ανατολήν. 'Η κυρία Ζουδὶκ θὰ δώσῃ ἐν 'Αθήναις εἰς τὸ χειμερινὸν θεατρον τὴν «Μαμζὲλ Νιτούς», τὴν «Λιλὴν» τὴν «Νιτούς», ἴσως δὲ καὶ ἄλλο τι μελοδραμάτιον 'Η Ζουδὶκ εἶνε σήμερον ἡλικίας 48 περίπου ἐτῶν, θεωρεῖται δὲ ὡς μία ἀπὸ τὰς διασημοτέρας καλλιτέχνιδας τοῦ ἐλαφροῦ ᾄσματος.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Καθὰ ἐξ 'Αγγλίας ἀγγέλλεται, ὁ κ. Χάρισσων, ὁ διαπρεπὴς ἡγέτης φιλοσοφικῆς σχολῆς παγκοσμίου ἐκτιμήσεως καὶ ὑποκινητὴς τοῦ ζητήματος τῆς ἀποδόσεως εἰς τὴν 'Ελλάδα τῶν ἐλγινείων μαρμάρων, ἀνενδότως ἐργάζεται πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας του καὶ πρὸς ἐξέγερσιν τοῦ δημοσίου φρονήματος ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτῆς θησαυρῶν. Οὕτως ὁ κ. Χάρισσων ἐποιήσατο ἐσχάτως δευτέραν περὶ 'Αθηνῶν διάλεξιν μετ' ἐπιδείξεως φωτογραφικῶν εἰκόνων προβληθεισῶν διὰ τῆς λυχνίας τοῦ ὀξυϋδρικοῦ ἀερίου. 'Αφ' ἑτέρου δύο τῶν σοβαρωτέρων καὶ πολυπληθεστέρων διεθνῶν φιλολογικῶν συλλόγων τῆς 'Αγγλίας πρόκειται ν' ἀναφερθῶσιν εἰς τὸ κοινοβούλιον καὶ εἰς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς 'Αγγλίας καὶ νὰ ζητήσωσιν, ὅπως ἀποδοθῶσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ 'Ελγίνου συληθέντα μάρμαρα.

*

Τὸ Τουρκικὸν ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης μαθόν, ὅτι ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς Καλύμνου γίνεται χρῆσις μόνον τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης, ἀπηγόρευσε τοῦτο.

'Αλλὰ τὴν ἀπαγόρευσιν — ἐπειδὴ ἐν Καλύμνῳ ἀγνοεῖται ἡ Τουρκικὴ — διεβίβασεν... 'Ελληνιστί.

*

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπισκέπτεται τὰς 'Αθήνας ὁ Γουλιέλμος Λοέτερ, ἐσχάτως ἀναφανεὶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων. Ζυγίζει 452 φούντια, ἤτοι ὑπὲρ τὰς 150 ὀκάδας! Γεννηθεὶς τῷ 1865 ἐν Λαγγεδόρφῃ ἐζύγιζε 19 1)2 φούντια. Εἰς τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας ἐζύγιζε 240 φούντια, σήμερον δὲ ἄγων τὸ 25 ἔτος ἔχει τεράστιον σῶμα Εἶνε ὕψους 1,87 τοῦ μέτρου καὶ ἔχει περιφέρειαν τοῦ βραχίονος 0,42 τοῦ μέτρου, τῆς δὲ ὠλένης 0,48. 'Ο μηρὸς 1,20 τὸ στῆθος 1,90, ἡ δὲ κοιλία 2 μέτρα ἀκριβῶς! Τὸ παραδοξότερον εἶναι ἡ εὐκινησία τοῦ τεραστίου τούτου ὄγκου 'Ο Λοέτερ παίζει μετὰ σφαιρῶν 200 φουντίων βάρους ὡς μὲ κοινὰ τόπια. Εἶνε κωμικώτατος ὅταν ἐνδύεται γυναικεῖα φορέματα καὶ χορεύει ἄριστα. 'Ο περίεργος οὗτος ἄνθρωπος, ὃν θὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ, ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ παραστῇ ἐνώπιον πάντων τῶν βασιλέων καὶ ἐχόρευσεν εἰς πολλοὺς ἀνακτορικοὺς χορούς.

ΑΠΟΡΙΑΙ ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΝ

('Εκ τοῦ γραμματοκιβωτίου τῆς ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ)

'Εὰν κατὰ τὴν πολυθρύλλητον συνέντευξιν τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδου μετὰ τοῦ Διογένους ἤτο συνναφιά, τί θὰ ἐζήτει ὁ Διογένης; Μ. Σ.

Σημ. Ἑβδομάδος. Εἰς τὸν προτείνοντα τὴν εὐφυεστέραν —ὄχι βέβαια τὴν ἀκριβεστέραν— λύσιν, δωροῦνται οἱ τέσσαρες τελευταῖοι τόμοι (1887, 1888, 1889 καὶ 1890) τῆς Ἑβδομάδος.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

'Απορουντι Α'. Τὸ μανδαρίνιον παράγεται ἐκ τῆς μανδαρινιᾶς οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ Μανδαρίνου, ὅστις δὲν παράγεται ἐκ τῆς κινεζικῆς ἀλλ' ἐκ τῆς λατινικῆς λέξεως mandare = διοικεῖν. 'Εννοήσατε;— 'Απορουντι Β'. 'Αποτάθητε πρὸς τὸ πρῶτον τυχὸν λεξικόν.— Ν. Τ., Μ. Πρσ. Στ. Δ. Κων/πολιν.—Β. Ι. Δ. Σ Ὄρον.— Μ. Σ. Τ. Αἴγιον.— Κ. Α, Π. Μ., 'Ελ. Τ. Σκόπελον.—Χ. Κ. Λευκάδα. — 'Αρ. Π., Χρ. Π., Μ. Τ. Βόνιτσαν.—Στ. Μ., Γ. Ι. Α. Λεχαινά. — Γ. Α. καὶ Π. Ε. Η. Γαργαλιάνους—Στ. Σ., Γερ. Π., Ματθ. Μ. Μεθώνην.—Δ. Κ., Μ. Ρ. Παρισίους. —Στ. Αρ. Μυτιλήνην.—Κ. Α., Ν. Ι. Π. Τένεδον.—Μιχ. Π. Λαύριον.—Ι. Στ. Κωνπολιν. —'Αβρ. Δ Ρόδον.—Κ. Ν. Ν. Καλαφάτιον. —'Αντ Ι. 'Αντ. 'Αγρίνιον.—Κ. Στρ. Χίον.— Π. Σ, Α. Α. Α., Σ. Κ. Μασσαλίαν. 'Ελήφθησαν εὐχαριστοῦμεν. 'Αποδείξεις ἐστάλησαν τοῖς ζητήσασιν.—Δ. Β. 'Αργος. Εἶνε ἡ πρώτη καὶ τελευταία φορὰ καθ' ἣν δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν. — Δ. Π. Πάφον. 'Ελήφθησαν πρὸ μηνὸς μόνον. Τίνος ἔτους ἀριθμοὺς ζητεῖτε;—Κ. Π. Λάρισσαν. 'Ελήφθησαν. Διεύθυνσις ἠλλάγη,— Γ. Α Τεργέστην. 'Αμφότεραι ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

'Εξεδόθησαν

Διορθωτικὰ εἰς τοὺς 'Ελληνας συγγραφέας, ἐπεξεργασθέντα ὑπὸ Γ. Δ. Ζηκίδου. 'Εκδότης Ι. Νοτάρης.

Mittheilungen des Kaiserlich Deutschen Archæologischen Instituts Athenische abtheilung. Fünfzehnter band Viertes heft.

ΜΑΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΧΕΙΡΟΤΕΡΑ ΟΙΚΙΑΚΑ ΣΚΕΥΗ

'Εκδότης ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΔΟΝΗΣ

'Ιδοὺ ἓν βιβλίον, τὸ ὁποῖον θὰ εἰσαγάγῃ ἐφέτος νεωτερισμὸν εὐχάριστον εἰς τὰ διάφορα εἴδη διασκεδάσεως τῶν οἰκογενειῶν. Τὸ βιβλίον ἐξεδόθη ἐκ τοῦ «Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας», τοῦ ὁποίου ἀλλεπάλληλοι δημοσιεύονται ἀπὸ τινος αἱ καλαὶ ἐκδόσεις. Τὰ Μαγικὰ Παίγνια εἶνε βιβλίον προωρισμένον βεβαίως εἰς εὐρυτάτην διάδοσιν. Δὲν θὰ ὑπάρξῃ οἰκογένεια, ἡ ὁποία νὰ μὴ ζητήσῃ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ. Διότι πρὸς τοῦτον κυρίως τὸν σκοπὸν ἐξεδόθη τὸ βιβλίον, νὰ τέρψῃ, νὰ διασκεδάσῃ, νὰ ὠφελήσῃ τοὺς οἰκογενειακοὺς κύκλους. Διὰ τῶν Μαγικῶν Παιγνίων ἡ ὡραία ἐπιστήμη τῆς φυσικῆς ἐκλαϊκεύεται οὕτως εἰπεῖν, ἐξηγουμένων διὰ τρόπου ἁπλουστάτου πολλῶν αὐτῆς νόμων καὶ ἀληθειῶν. Ἕκαστος ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῷ θὰ εὕρῃ ὅλην τεοπνὴν διδασκαλίας ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ποικίλων πειραμάτων, ἅτινα περιέχει καὶ ὧν ἕκαστον συνοδεύεται ὑπὸ ὡραίας εἰκόνος ἐξηγούσης τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. 'Η ἐκτέλεσις δ' αὕτη εἶνε εὐκολωτάτη, διότι γίνεται διὰ τῶν προχειροτάτων οἰκιακῶν σκευῶν καὶ ἄλλων κοινῶν ἀντικειμένων, ὅπερ καθιστᾷ τὴν χρῆσιν τοῦ βιβλίου προσιτὴν εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν ἀποκτῶσαν οὕτω ὄργανον ὠφελίμου καὶ θελκτικῆς διασκεδάσεως κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τῆς ἡμέρας.—Τὸ βιβλίον εἶνε καλλιτεχνικῶς τετυπωμένον, καὶ **τιμᾶται δραχμὰς 3.**

Πᾶσα αἴτησις περὶ ἀποστολῆς ἀντιτύπων συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κ. **Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας»** εἰς 'Αθήνας.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.25π	11.25	1.45	Πάτραι ἀν.	7.40π	11.45	—
'Αθῆναι »	7.—	12.—	2.20	Αἴγιον »	9.24	1.03	—
Κόρινθος ἀφ.	10.—	2.54	5.45	Κόρινθος »	1.20μ	4.10	7.—π
Αἴγιον »	1:57	5.55	—	'Αθῆναι ἀφ.	4.30	7.10	10.22
Πάτραι »	3 35	7.15	—	Πειραιεὺς »	5.—	7.40	10.55

Τμῆμα Κορίνθου Ναυπλίου - Μύλων

	π.μ.	μ. μ.		π. μ.	μ. μ.
Κόρινθος ἀν.	10.25	4.15	Μύλοι ἀν.	—	1.10
'Αργος ἀφ.	12.17	6.28	Ναύπλιον »	9.30	—
Ναύπλιον »	—	7.05	'Αργος »	10.10	1.40
Μύλοι »	12.45	—	Κόρινθος ἀφ.	12.25	3.42

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι ἀν.	7.20	4.15	2.—	Πύργος ἀν.	7.—	2.—	3.05
'Αχαΐα ἀφ.	8.15	4.57	2.55	Γαστούνη »	8.24	3.12	4.40
Μανωλὰς »	9.18	5.48	4 —	Λεχαινὰ ἀφ.	8.47	3.33	5.05
»	9.47	6.15	4.40	»	8.50	3.35	6.40π.
Λεχαινὰ ἀν.	9.50	6.17	6·45π	Μανωλὰς »	9.19	4.06	7.15
Γαστούνη »	10.20	6.46	7.22	'Αχαΐα »	10.11	4.58	8.18
Πύργος »	11.40	8.05	8.50	Πάτραι ἀφ.	10.55	5.50	9.15

Τοπικαὶ ἁμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

'Εκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ